Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 24 (14746) | 1978 оной январиин 28, суббото | Сэн 2 мүнгэн.

КОМСОМОЛОЙ ОБЛАСТНОЙ XXIX КОНФЕРЕНЦИ ТУХАЙ

ИНФОРМАЦИОННО МЭДЭЭСЭЛ

Үсэгэлдэр, январиин 27-ной үдэр Ленинэй орденто түрэнэй оперо ба баледэй театр соо комсомолой областной XXIX конференци болобо. Республикын комсомолшуудай түлөөлһэн 654 делегат эндэ суглараа.

ВЛКСМ-эй областной ээлжээтэ тоосоото-һунгалтын конференциие обкомой нэгэдэхи секретарь **С. Сахаев** нээжэ, конференциин хүтэлбэрилхы органууд һунгагдаба. Ехэ хуралдаанай Хүндэлэлэй Президиумдэ нүхэр Л. И. Брежнев түрүүтэй КПСС-эй ЦК-гай Политбюрое һунгаха гэһэн дурадхалые конференцидэ хабаадагшад хүл дээрээ бодон, нэрьемэ альга ташалгаар үгтаба.

Конференциин зүбшэхэ асуудалнууд гэбэл:

ВЛКСМ-эй областной комитедэй тоосоон;

Комсомолой областной организациин шалгалтын комиссиин тоосоон;

ВЛКСМ-эй областной комитедые һунгалга;

Комсомолой областной организациин шалгалтын комиссиие һунгалга;

ВЛКСМ-эй XVIII съездын делегадуудые һунгалга.

Конференциин мандатна комиссиин түрүүлэгшэ **И. Федотов** элидхэл хэһэн байна.

Тоосоото элидхэлнүүдые зүбшэн хэлсэлгэ үргэлжэлбэ.

Ленинскэ комсомолой 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ приборбүтээлгын заводой директор **И. С. Медведев**, ВЛКСМ-эй Кабанскын райкомой нэгэдэхи секретарь **В. Котов**, «Нижнеангарсктрансстрой» трестын модошо дархашуулай комсомол-залуушуулай бригадын бригадир, Ленинскэ комсомолой шангай лауреат **А. Рябков**, Буряадай үдөө ажахын институдай комсомолой комитедэй секретарь **Б. Бородин**, горпромторгын «Юбилейный» универмагай аха-лагша наймаалагша **Л. Петрова**, сэрэгэй алба хаагша **А. Говоров**, түрэнэй ород драмын театрай артистка **Л. Наливайко**, Буряадай АССР-эй гэгээрэлэй министр **С. С. Дмитриев**, нарин сэмбын комбинадай нооно угаагша **Н. Бардаева**, ВЛКСМ-эй Хяагтын райкомой нэгэдэхи секретарь **В. Гулгөнов**, Улаан-Удын 40-дэхи һургуулиин һурагша **И. Пахотных** гэгшэд үгэ хэлээ.

Конференциин үдэлмэридэ КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секретарь **А. У. Модогоев**, ВЛКСМ-эй ЦК-гай комсомолой органуудай таһагые даагша **В. Г. Волчихин** хабаадажа, дэлгэрэнгы үгэ хэлэһэн байна.

Республикын комсомолшуудай саашадаа бэелүүлхэ зорилгонуудые хараалһан тогтоол баталан абтаа. Комсомолой областной шалгалтын комиссиин тоосоон баталагдаа.

Удаань комсомолой областной конференциин ВЛКСМ-эй обкомые, областной организациин шалгалтын комиссиие, ВЛКСМ-эй XVIII съездын делегадуудые һунгаба.

ВЛКСМ-эй Буряадай обкомой эмхидхэлэй пленум

Комсомолой областной XXIX конференциин һунгаһан обкомой түрүүшын пленум боложо, эмхидхэлэй асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдээ.

ВЛКСМ-эй обкомой бюродо 11 хүн һунгагдаа. Бюрогой гэшүүдээр нүхэд **С. С. Сахаев, А. И. Лоскутников, В. Ц. Булдаев, Л. П. Мацукова, И. Л. Федотов, И. И. Игумнов, Л. М. Брянский, В. Г. Котов, Н. М. Серединов, Н. И. Аксенов, Е. Е. Балданмаксарова** гэгшэд һунгагдаһан байна.

ВЛКСМ-эй обкомой нэгэдэхи секретаряар нүхэр **С. С. Сахаев**, секретарьнараар нүхэд **А. И. Лоскутников, В. Ц. Булдаев, Л. П. Мацукова** һунгагдаба.

***

Комсомолой областной организациин шалгалтын комиссиин эмхидхэлэй заседани боложо, нүхэр **К. Е. Бугдашкина** комиссиин түрүүлэгшээр һунгагдаба.

СССР-эй Министрнүүдэй Советтэ

СССР-эй Министрнүүдэй Советэй заседани январиин 25-да боложо. СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбэй ба СССР-эй 1977 оной түрэнэй бюджедэй дүүргэлтын дүнгүүдые хараже үзөө.

КПСС-эй XXV съездын шиндхэбринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхэ хэмжээнүүдэй абтаһанай, Агууехэ Октябриин социалис революциин 60 жэлэй ойн хүндэлэлэй социалис мүрысөөнэй үргэнөөр дэлгэрһэнэй, СССР-эй шэнэ Конституциие бүтэдэ арадай зүбшэн хэлсэлгэнээ, баталан абалгаһаа уламжалан политическэ ба ажалай ехэ дэбжэлтын бадарһанай ашаар ороной экономическа болон социальна хүгжэлтын талаар саашанхи амжалтанууд туйлагдаа.

Промышленна продукциин ургалта 1976 ондо 4,8 процент, үнгэрэгшэ жэлдэ 5,6 процент байха гэжэ хараалагдаһан аад, 1977 ондо 5,7 процент болоһон байна. Продукци худалдалгын түсэб СССР-эй бүхы министерствэнүүдээр, союзна республиканууудаар дүүргэгдээ. СССР-эй Хара металлургиин министерство, СССР-эй Алханай ба һүнэй промышленностиин министерство лэ дүүргээгүй.

Хүдөө ажахын үдэлмэрилэгшэд сагай уларилай муу байбашье, хүдөө ажахын продукци үйлэдбэрилгээ 1976 онойхиһоо ехэ болгоо. 195,5 миллион тонно ороонo тарыан хуряагдаа, хлопогой ба барайгарай ургаса хэзээ хэзээнэйхиһээ ехээр абтаа. Хартаабха, һү, үндэгэ, нооно ба бусад түхэлэй продукци худалдан абаха түсэб дүүргэгдэнхэй.

Социальна программа амжалтатайгаар дүүргэгдэнэ. 1977 оной турша соо бодото олзо оршын хүн бүхэндэ хүртэсэнь 3,5 процентээр нэмэһэн, рознично худалдаа наймаан 4,4 процентээр ехэ болоһон байна. Мүнгоор хангаха бүхы арга боломжонуудые хэрэглэн, 110 миллион шахуу дүрбэлжэн метр ниитэ талмайтай байрын гэрнүүд ашаглалгада оруулагдаа.

Гэхэ зуура промышленностиин, транспортын үндэлмэридэ, хүдөө ажахы ба капитальна барилгада дутуу дунданууд бии байгаа гэжэ заседани дээрэ тэмдэглэгдэбэ. СССР-эй зарим министерствэнүүд, албан зургаанууд, союзна республиканууд Министрнүүдэй Советүүд зарим түхэлэй промышленна продукци үйлэдбэрилхэ, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ даабаринуудай дүүргэлтэ хангаагүй. Үйлэдбэриин предприятинуудые ашаглалгада оруулха түсэбүүд хүсэд дүүргэгдээгүй, түгэсхэгдөөгүй барилгануудай хэмжээн, тодхогдоогүй түхеэрэлгэнүүдэй үлэгдэлнүүд ехэ болоһон байна. Хэдэн хэдэн предприятинууд ба барилганууд дээрэ хүдэлмэриин сагай дэмы хосоролго үшөөл схэ байһаар, түхеэрэлгын мини байлга, түүхэй эдүүдэй, материалнуудай түлишын ба электрын эльшэ хүсэнэй үлүү схээр гаргагдаха ушар тохёолдуулагдана. Хуряалгын, зөөлгын, шанаржуулгын ба хадагалалгын үедэ ороонo тарыан, хартаабха, овощ ба үрэ жэмэсүүд гээлтэ хоролтодо ороно.

Харьяата нэгэдэлнүүд, предприятинууд, барилганууд ба эмхинүүдэйнгээ ажахын ябуулгын дүнгүудые һайтар шэнжэлхэ, тохёолдоһон дутуу дундануудые зайсуулха, КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1977 оной) Пленумэй шиндхэбриинүүдые, тус пленум дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэнүүд доторхи заабаринууд болон тобшололнуудые, «1978 оной түсэбые дүүргэхын ба үлүүлэн дүүргэхын түлөө социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ тухай, үйлэдбэриин ашаг үрэ, хүдэлмэриин шанар дээшэлүүлхын түлөө тэмсэл шангадхаха тухай» асуудалаар партийна, совет, ажахын, профсоюзай ба комсомолой эмхинүүдтэ, Советскэ Союзай бүхы ажалшадта КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Советэй, ВЦСПС-эй ба ВЛКСМ-эй ЦК-гай Бэшэг дотор табигдаһан зорилгонуудые хүтэлбэри болгон, дутуу дунданууда асудхан зайсуулха, бүхы хүдэлмэреэ улам һайжаруулха хэмжээ ябуулгануудые зохёохо ба бэелүүлхыень СССР-эй министрнүүдые, албан зургаануудай хүтэлбэрилэгшэдые, союзна республикануудай Министрнүүдэй Советүүдтэ, СССР-эй Хүдөө ажахын министерствэдэ, СССР-эй Мелиорациин ба һанай ажахын министерствэдэ, «Союзсельхозтехникэдэ» дурадхагдаа.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь А. П. Кириленко, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо К. Т. Мазуров эндэ үгэ хэлээ.

ВЛКСМ-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет, облпрофсовет, ВЛКСМ-эй обком промышленностиин, барилгын, транспортын, хэлхеэ холбооной, худалдаа наймаанай болон ажалшадай ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын предприятинуудай 1977 оной дүрбэдэхи кварталай социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые хаража үзөөд, иимэ коллективүүдые нэгэдэхи һуурида гараһанда тоолоод, дамжуулгын Улаан туг барюулха гэжэ тогтообо.

Улаан-Удын судна бүтээлгын завод. Продукци гаргаха даабаряа 105 процент, продукци худалдаха түсэбөө 127,4 процент дүүргэжэ, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэбөө 105,6 процент дүүргэһэн байна.

«Бурятэнергын» Байгалай электрическэ сетьнүүд. Электрын эльшэ хүсэ дамжуулха даабаряа амжалтатайгаар дүүргэбэ. Электрын эльшэ хүсэнэй гээлтэ хоролтодо орохо ябадалые 0,1 процентээр доошолуулаа.

Геофизическэ экспедиция. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэбөө 120,1 процент, үйлэдбэридэ олзо оруулха даабаряа 102 процент дүүргэһэн.

«Татарский ключ» карьер. Продукци худалдаха даабаряа 110,6 процент, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэбөө 102,4 процент, товарна продукци гаргаха даабаряа 106,4 процент дүүргэһэн байна.

«Забайкаллес» нэгэдэлэй Шулуутайн леспромхоз. Продукци худалдаха даабаряа 106,8 процент, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэбөө 102,5 процент, модо зөөхэ даабаряа 118,8 процент дүүргэбэ.

Тимлюйн цементын завод. Продукци худалдаха даабаряа 100,2 процент дүүргэжэ, продукциингаа 62,5 процентые эрхим шанартайгаар гаргадаг болоо.

Улаан-Удын нарин сэмбын комбинат. Продукци худалдаха даабаряа 100,4 процент, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэб 100,4 процент, үйлэдбэридэ олзо оруулха түсэбөө 104,5 процент дүүргэһэн байна.

Улаан-Удын хилээмэнэй комбинат. Гүрэндэ продукци худалдаха даабаряа 102 процент, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэбөө 107,8 процент, үйлэдбэридэ олзо оруулха түсэбөө 100,3 процент дүүргэһэн.

«Забайкалтрансстрой» нэгэдэлэй барилга-хабсаралгын 834-дэхи поезд. Барилга-хабсаралга хэхэ даабари 116,4 процент, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэб 113,5 процент дүүргэгдэбэ.

«Связьстрой-6» трестын 608-дахи колонно. Хабсаралгын худэлмэри хэхэ даабари 140,3 процент, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэб 102,2 процент дүүргэгдэһэн байна.

Оньһожоруулагдамал 160-дахи колонно. Барилга-хабсаралгын худэлмэри хэхэ түсэб 177,5 процент, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэб 100,2 процент дүүргэгдэһэн байна.

«Бурятколхозпроект» гэжэ институт. Проект зохёохо түсэб 101,5 процент, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ даабари 103,1 процент дүүргэгдэһэн байна.

М. И. Калининай нэрэмжэтэ локомотивна депо. Ашаа зөөхэ даабаряа 117,3 процент, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэб 107,8 процент дүүргээ.

Буряадай транспортна управленийн 1268-дахи автоколонно. Ашаа зөөхэ даабари 136,6 процент, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэб 118,7 процент дүүргэбэ.

Республикын радиотелевизионно центр. Үйлэдбэридэ олзо оруулха даабари 104,3 процент, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэб 101,4 процент дүүргэгдэһэн байна.

Бэшүүрэй райпотребсоюз. Рознично худалдаа наймаанай эрьесын түсэб 101 процент, үйлэдбэридэ олзо оруулха даабари 100,6 процент дүүргэгдэбэ.

Сэлэнгын аймагай ажалшадай ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын комбинат. Ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын түсэб 112,8 процент, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ даабари 115 процент дүүргэһэн байна.

«Одон» гостиница. Үйлэдбэриин түсэб 102,8 процент, олзо доход оруулха даабари 105 процент дүүргэһэн байна.

Кикын ой модоной ажахы. Продукци худалдаха даабари 103 процент, олзо оруулха түсэб 109 процент, модо һуулгаха даабари 112 процент дүүргэһэн байна.

«Сельхозтехника» нэгэдэлэй Хорин отделени. Продукци худалдаха даабари 108,2 процент, ашаа зөөхэ түсэб 139,5 процент дүүргэгдээ.

«Салют-6»—«Союз-27»—«Прогресс-1»

ниидэжэ үргэлжэлһөөр

Ниидэлгэ залан хүтэлхэ центр, январиин 26. (ТАСС). «Салют-6»—«Союз-27» — «Прогресс-1» гэжэ жолоодогдон дабшадаг замбуулинай научно-шэнжэлгын комплекс ниидэжэ үргэлжэлһөөр.

Космонавтнууд Юрий Романенко, Георгий Гречко «Солют-6» станцинн тусхай түхеэрэлгэдэ түлишэ нэмэхэ даб дээрэхи худэлмэри хэжэ үргэлжэлбэ. Эдэнэр станциин тусхай түхеэрэлгэдэ түлишэ нэмэхэ программатай зохилдуулан, ниидэлгэ залан хүтэлэгшэ центрэй мэргэжэлтэдэй һанамжа, дурадхалнуудые хараада абажа, бүхы худэлмэреэ бэелүүлнэ.

«Прогресс-1» онгосын ашаануудые буулгаха худэлмэри үргэлжэлһөөр. Космонавтнууд экипажай ажамидарал хангахын тула станци дээрэ тодхогдоһон түхеэрэлгын хэрэглэгдэһэн регенераторнуудые энэ үдэртөө задалжа, ашаанай онгосодо абаашажа, шэнэ регенераторнуудаар тэдэнние һэлгэбэ.

Телеметрическэ мэдээсэлэй мэдээнүүдэй ба экипажай элидхэлнүүдэй ёһоор, замбуулинай комплексын бүхы түхеэрэлгэнүүд һайнаар худэлнэ. Нүхэд Романенкын ба Гречкын бэе лагшан һайн байна. Замбуулинай комплекс дээрэ хэгдэхээр хараалагдаһан худэлмэриин программа амжалтатайгаар дүүргэгдэжэ байна.

Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй

УКАЗ

НҮХЭР И. А. ДОРОВСКИХ ГЭГШЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Республикын партийна органуудта удаан саг соо ажаллаһанайнь түлөө, түрэһөөр 50 наһа гүйсэһэнтэйнь шарамдуулан, КПСС-эй обкомой политическэ гэгээрэлэй байшангай консультант нүхэр **Доровских** Иван Абросовичые Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнахэ.

Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Секретариин түлөө Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй гэшүүн Д. ГОНЧИКОВ.

Улаан-Удэ хото, Советүүдэй байшан.
1978 оной январиин 28.

Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй

УКАЗ

НҮХЭР П. Р. ЯКОВЛЕВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Удаан саг соо аша үрэтэйгөөр хүдэлмэрилһэнэйнь, ниитын ажал ябуулгада эдэбхитэйгээр хабаадаһанайнь түлөө, түрэһөөр 50 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, «Горзеленстройн» питомнигые даагша, нүхэр **Яковлев** Романовичые Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Секретариин түлөө Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй гэшүүн Д. ГОНЧИКОВ.

Улаан-Удэ хото, Советүүдэй байшан.
1978 оной январиин 25.

Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй

УКАЗ

НҮХЭР Г. Ф. КОРТУКОВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Удаан саг соо ажаллаһанайнь, ниитын худэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадаһанайнь түлөө, түрэһөөр 70 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, Улаан-Удын локомотивигон заһабарилгын заводой гэр байрын коммунальна хэсэгэй хоёрдохи домоуправленийн партийна эхин организациин секретарь, пенсионер нүхэр **Кортуков** Георгий Федоровичые Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Секретариин түлөө Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй гэшүүн Д. ГОНЧИКОВ.

Улаан-Удэ, Советүүдэй байшан.
1978 оной январиин 25.

РСФСР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указ

«РСФСР-эй ТЕХНИЧЕСКЭ МЭРГЭЖЭЛ ОЛГОХО ҺУРАЛСАЛАЙ ГАБЬЯАТА МАСТЕР», «РСФСР-эй ТЕХНИЧЕСКЭ МЭРГЭЖЭЛ ОЛГОХО ҺУРАЛСАЛАЙ ГАБЬЯАТА БАГША» ГЭҺЭН ҮБСҮҮНДЭЭ ЗҮҮХЭ ТЭМДЭГҮҮДЫЕ БАТАЛХА ТУХАЙ

РСФСР-эй Верховно Советэй Президиум **нигэжэ тогтообо:**

1. РСФСР-эй техническэ мэргэжэл олгохо һуралсалай габьяата мастерай хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэһэн хүнүүдэй үбсүүндээ зүүхэ «РСФСР-эй техническэ мэргэжэл олгохо һуралсалай габьяата мастер» гэһэн тэмдэг, РСФСР-эй техническэ мэргэжэл олгохо һуралсалай габьяата багшын хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэһэн хүнүүдэй үбсүүндээ зүүхэ «РСФСР-эй техническэ мэргэжэл олгохо һуралсалай габьяата багша» гэһэн тэмдэг бии болгохо.

2. «РСФСР-эй техническэ мэргэжэл олгохо һуралсалай габьяата мастер», «РСФСР-эй техническэ мэргэжэл олгохо һуралсалай габьяата багша» гэһэн тэмдэгэй дүрэ зурагуудые баталха.

3. РСФСР-эй Верховно Советэй Президиумэй 1956 оной июлиин 18-най казаар баталагдаһан, РСФСР-эй техническэ мэргэжэл олгохо һуралсалай габьяата мастерай, РСФСР-эй техническэ мэргэжэл олгохо һуралсалай габьяата багшын хүндэтэ нэрэ зэргэнүүд тухай дүримэй юһэдэхи абзацые нигэжэ найруулан бэшэхэ:

«РСФСР-эй техническэ мэргэжэл олгохо һуралсалай габьяата мастерай, РСФСР-эй техническэ мэргэжэл олгохо һуралсалай габьяата багшын хүндэтэ нэрэ зэргэнүүдтэ хүртэһэн хүнүүдтэ РСФСР-эй Верховно Советэй Президиумэй грамота ба үбсүүндээ зүүхэ тогтоогдомол түхэл хэлбэритэй тэмдэг барюулагдана».

«РСФСР-эй техническэ мэргэжэл олгохо һуралсалай габьяата мастер», «РСФСР-эй техническэ мэргэжэл олгохо һуралсалай габьяата багша» гэһэн үбсүүндээ зүүхэ тэмдэгүүдые үбсүүнэйнгээ баруун талада зүүхэ.

4. «РСФСР-эй техническэ мэргэжэл олгохо һуралсалай габьяата мастер», «РСФСР-эй техническэ мэргэжэл олгохо һуралсалай габьяата багша» гэһэн үбсүүндээ зүүхэ тэмдэгүүдые энэ Указай гарахын урда тээ РСФСР-эй иимэ хүндэтэ нэрэ зэргэнүүдтэ хүртэһэн хүнүүдтэ мүн лэ барюулагдаха гэжэ тогтоохо.

РСФСР-эй Верховно Советэй Президиумэй түрүүлэгшэ М. ЯСНОВ.

РСФСР-эй Верховно Советэй Президиумэй секретарь Х. НЕШКОВ.

Москва, 1978 оной январиин 26.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ:

марксистско-ленинскэ һуралсал

ЭМХИДХЭЛ ДҮРШЭЛ ХОЁРҺОО

Марксизм-ленинизмын үзэл сурталые коммунистнууд болон партийна бэшэ эдэбхитэдэй шудалжа, өөһэдынгөө ажал ябуулгын хараа шугам болгохын тула КПСС-эй ЦК ехэ анхарал хандуулдаг юм. «КПСС-эй XXV съездын шийдхэбэринүүдһээ уламжалан, партийна һуралсалай зорилгонууд тухай» партийн ЦК-гай тогтоол дотор энэ хүдэлмэри саашадань һайжаруулха, съездын идейнэ баялигые хүсэд дүүрэнээр ойлгожо абаха хэрэгтэнь коммунист бүхэндэ, совет хүн бүхэндэ туһалха тухай тодорхойгоор хэлэгдэнхэй.

1977—1978 онуудай һуралсалай жэлдэ Түнхэнэй аймагта хамта дээрээ партийна гэгээрэлэй 76 эхин, дунда болон дээдэ шатын һургуули, семинар хүдэлжэ байна. Тэдэнэй олонхи шагнагшад КПСС-эй XXV съездын материалнуудые шудална. Һуралсалай энэ жэл онсо илгаатай гэжэ мэдээжэ. Нэн түрүүлэн политическэ, экономическа һургуулиинудта СССР-эй Верховно Соведэй эзэлжээтэбэшэ сессиин материалнууд, СССР-эй шэнэ Конституци, Л .И. Брежневэй «Агууехэ Октябрь ба хүн түрэлтэнэй дэбжэлтэ» гэһэн элидхэл шудалагдаһан байна. Политическэ 3 һургуули «Хүгжэлтэ түгэс социализмын Конституци» гэһэн программада оронхой. Гадна шэнэ Үндэһэн Хуули шудалха һургуулинууд сомоной, поселково Соведүүдэй дэргэдэ, зарим фермэнүүд болон эмхи зургаануудта эмхидхэгдэһэн байна.

Дээрэ дурсагдаһан шухала документнуудые шудалхадаа, партиин обкомой политическэ гэгээрэлэй байшангай дурадхал, заабаринуудые баримталһан, Агууехэ Октябриин 60 жэлэй ойе уттаха, тэмдэглэхэ үедэ сугларһан айхабтар элбэг материалнуудые пропагандистнар хэшээлнүүдтээ хэрэглэһэн байна. Жэшээлхэдэ, Горохой дүнда һургуулиин теоретическэ семинарай пропагандист Д. Д. Халангуева бүри зунһаа газетэ, журналнууд һаа хэрэгтэй статьянуудые суглуулжа темэ темээрнь илгажа абадаг байгаа. Тэдэнь, мүн партийна библиотекын, өөрынь номууд, аймагай ажабайдалһаа абтаһан баримтануу — булта хэшээл, лекциинүүдые үнтэргэхэдэнь туһатай болоо. Шагнагшадынь ехэ һонин рефераду́удые бэлдэжэ, семинар дээрээ уншадаг. Даря Дамбаевна шагнагшадтаа шэнга эрилтэ табижа, өөһэдынь ухаа гүйлгэхэ дуратай, тиигээд сэгнэлтэ табидаг юм.

Толтойн дунда һургуулиин пропагандист Е. Б. Бунаева баһал шагнагшадтаа заабари үгэдэг. Жэшээнь,ород хэлэнэй багша М. Д. Степановагай «Галбай нютагта болоһон социальна болон экономическа хубилалтануудтай» гэжэ элидхэл соогоо Пантеевтэнэй бүлые социальна талаһаань шэнжэлһэниинь ехэ һонирхолтой.

Хэрэнэй интернат һургуулиин пропагандист Борис Сагадарович Егодуровай диаграммануудые, харуулан ойлгуулха туһламжын бэшэшье зүйлнүүдые олоор бэлдэдэгынь эндэ болоһон нээмэл хэшээл дээрэ харагдаба. Аймагай залуу пропагандистнуудай семинарта хабаадагшад баян дүй дүршэлтэй Д. Д. Халангуева, Б. С. Егодуров, мүн Хэрэнэй дунда һургуулиин пропагандист В. М. Зверева гэгшэдэй хэшээлнүүдһээ олон юумэ ойлгожо абаа.

Һуралсал хадаа хүн бүхэнэй, коллектив бүхэнэй ажалай үрэ дүн дээшэлүүлгэтэй, журам бэхижүүлхэ, дутуу дундануудтай эбсэшэгүй байха ябадалтай нягта холбоотой юм гэжэ Л. И. Брежнев партиин XXV съезд дээрэ заагаа һэн. Пропагандистнар энэ заабариинь ажалайнгаа хүтэлбэри болгожо абанхай. Түранай совхозой Хойто-Голой отделениин коммунистнуудтай хэшээл үнгэргэхэдөө, пропагандист Ш. О. Доржиев өөрынгөө нютагай баримтануудые хододоо жэшээ болгон хэлэдэг, түрүү хүнүүдые нэрлэжэ, магтажа, дутуу дундануудые сэхэ руунь дурдажа, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри эмхидхэдэг заншалтай. Энэнь һайн үрэ дүн үгэнэ. Һуралсагшадай дунда ажалай түрүүшүүл олон. Энэ отделени үнгэрһэн жэл гектарай 17 центнер тарыа хуряажа абаба.

Хэрэнэй «Скотоимпорт» контородо теоретическэ 1 семинар, экономическа 3 һургуули хүдэлдэг. Е. Ш. Гулгонов түрүүтэй партбюронь хүдэлмэришэдэйнгөө эрдэм мэдэсэ дээшэлүүлхэ тушаа ехэ һаналаа табидаг юм. Мүн пропагандистнар Р. Гимадеев, М. Ваулин, В. Толмачев, О. Шоретова гэгшэд партийна даабаридаа харюусалгатайгаар хандана. Тиимэһээ эндэ ажалай журам һайн, ажахынь жэлһээ жэлдэ ашаг олзотой гарана.

Политическэ болон экономическа һуралсалай амжалта партийна организациин анхаралһаа, пропагандистын мэргэжэл шадабариһаа дулдыдаха болоно. Хэрбээ ажалшадай ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангаха комбинадта хэшээл үнгэргэдэг багша Ж. Д. Халудоровай пропагандистын гушан жэлэй дүй дүршэлтэй байгаа һаа, олоншог пропагандистнарнай ороидоол 1—2 жэл хүдэлжэ байна. Тиимэһээ залуу кадрнуудые һургаха гээшэ ехэ удха шанартай болоно.

Партиин райком тусхай һуралсал эмхидхэжэ, декабрь һарада түрүүшын семинар үнгэргөө. Мүнөө парткомуудай дэргэдэ политическэ гегээрэлэй кабинедүүд, методическа советүүд эмхидхэгдэжэ байна. Бүхы наһаараа пропагандистаар хүдэлһэн, мүнөө пенсиһнер А. И. Пантелеев, мүн Ж. Д. Халудоров, Н. И. Пашнина, Д. Г. Замбалов, Д. Ж. Дылыков шэнги дүй дүршэлтэй хүнүүд залуу нүхэдтөө заабари үгэжэ, туһалжа байдаг.

Бэрхэ пропагандистнуудай түрүү дүй дүршэл нинтэлжэ, тусхай хуудаһануудые аймагай «Саяан» газетэдэ, мүн амярнь гаргаха хүдэлмэри эмхидхэгдэнэ.

Эдэ бүгэдые дурдаад, политическэ болон экономическа һуралсал һайнаар эмхидхэгдэнэ гэхын аргагүй. Мүнөө энэ хүдэлмэри һайжаруулха талаар хэмжээнүүд абтажа байнхай, парткомууд, партийна эмхи организациинууд суглаа, зүблөөнүүд дээрэ һуралсал тухай асуудал табина.

Л. ТАПХАЕВ.
КПСС-эй Түнхэнэй райкомой парткабинедые даагша.

БАРИЛГАШАДАЙ УУЛЗАЛГА

КПСС-эй Хойто-Байгалай райкомой үүсхэлээр Байгал-Амарай түмэр замай магистралиин Буряадай участогай түрүү барилгашад, Байгалай загаһашад, оро үсхэбэрилэгшэд болон тайгын «зөөлэн алта» олзоборилогшодой түрүүшүүлэй түлөөлэгшэд сугларжа, үнгэрһэн жэлэй дүнгүүд болон энэ жэлэйнгээ түсэбтэ даабари ба абаһан социалис уялгануудаа хайшан гэжэ дүүргэхэ тухай хэлсэбэ.

Энэ уулзалгые партиин райкомой нэгэдэхи секретарь **Н. И. Крючков** нээһэн байна. Тинхэтээ хамта Агуу Октябриин алдарта 60 жэлэй ойн баярые БАМ-ай Буряадай участогай хүдэлмэришэд, аймагай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд үндэр бүтээсэтэйгээр ажаллажа, түсэбтэ даабринуудаа, социалис уялгануудаа дүүргээ гээд тэмдэглэбэ. Манай аймагай ажалшад «1978 оной түсэбые дүүргэхын ба үлүүлэн дүүргэхын түлөө социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ тухай, үйлэдбэриин ашаг үрэ, хүдэлмэриин шанар дээшэлүүлхын түлөө тэмсэл шангаһаха тухай» асуудалаар партийна, совет, ажахын, профсоюзна ба комсомолой организациинуудта, Советскэ Союзай ажалшадта КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй ба ВЛКСМ-эй ЦК-гай хандаһан Бэлгэтэй татилсан, тэрэниие гүнзэгыгөөр шудалжа, энэ жэлэй туршада социалис мүрысөөнэй эмхидхэлые бүри һайжаруулха, тэрэнэй хүсэ нүлөөс үргэдхэхэ уялгатай гэжэ Н. И. Крючков хэлэбэ.

Агуу Октябриин ойн баярай жэлэй туршада БАМ-ай барилгын баруун участогайхидай бүри габшагайгаар ажаллаһанай ашаар хараалагдаһан болзорһоо нэгэ жэл шахуу урид манай иишэ түмэр харгы хүрэжэ ерэхэнь. Тиимэһээ хойто байгалайхидай урда аргагүй орёо зорилгонууд табигдана. Тэдэниие дүүргэхын тула бидэ үндэр бүтээсэтэйгээр ажаллан, түрэл партиингаа даабари болзор соонь дүүргэхэ уялгатайоди.

БАМ-ай барилга дээрэ жэшээтэ һайнаар ажаллажа байһан коллективүүд ябала олон. Тэдэнэй тоодо арбан нэгэдэхи тоннельнэ отрядай, Байгалай тоннелиин зүүн порталда хүдэлжэ байһан В. Р. Толстоуховай бригадын, 160-дахи, ба 140-дэхи оньһожоруулагдамал колоннонуудай, арбан хоёрдохи тоннельнэ отрядай модошо дархан В. Прокушевой, 575-дахи барилга-хабсаралтын поездын Инна Гусевагай бригадын коллективүүд ороно. Эдэнэр жэлэйнгээ даабари СССР-эй Конституциин түрүүшын жэлэй ой болотор дүүргэхэ гэһэн хүсэл эрмэлзэлтэйгээр ажаллажа байнад.

Үнгэрэгшэ жэлдэ комсомол-залуушуулай коллективүүдые олоруулха талаар бага бэшэ хүдэлмэри хэгдээ. 1976 оной эсэстэ Байгал-Амарай магистралиин эндэхи барилга дээрэ ороидоол 11 комсомол-залуушуулай коллективүүд ажаллажа байһан. Мүнөө 39 бригадын коллектив эндэ амжалтатайгаар барилга хэнэ. Ан болон оро үсхэбэрилэгшэдэй, загаһашадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ хабаадагшадай дунда ажалай түрүүшүүл мүн лэ олон болоо, — гээд Н. И. Крючков тэмдэглэбэ.

Уулзалга дээрэ «БАМтоннельстрой» управлениин түрүү бригадир, Ленинэй ба Ажалай Улаан Тугай орденто Валентин Романович Толстоуховта түрүүлэн үгэ үгтэбэ.

— Манай коллектив Байгалай тоннелиин зүүн порталда хүдэлдэг юм. Хэжэ байһан ажалнай хүндэшэг. Үнгэрэгшэ жэлэй декабрь һарын туршада 50 метрэй зайда тоннель малтаха байһан аад, 70 гаран метрэй зайда гранит шулуу үрэмдэн, тоннель малтаабди.

Манай коллектив олон үндэһэ яһатанай түлөөлэгшэдһөө бүридэнэ. Бригадамнай дүрбэн звено боложо хубаарна. Тэдэниемнай ударидагшад гэбэл: Тамаз Тхсладзе, Ажалай Улаан Тугай орденто Каримов, Люлин, украинец Сильченко гэгшэд болоно.

Энэ жэлэй туршада үгтэһэн даабариин ehoop 600 метр тоннель малтаха ёһотойбди. Тэрэ даабаряа заатагүй дүүргэхэбди гэжэ найдуулнабди.

Мүнөө бидэ социалис мүрысөөнэйнгөө үрэ дүнгүүдые үдэр бүри согсолон гаргаад, тусхай самбар дээрэ бэшэдэг болонхойбди. Эдэ бүхы хэмжээ ябуулгануудые бригадын дэргэдэ эмхидхэгдэһэн совет ябуулдаг юм. Звеногой гэшүүн бүхэн халаанай һүүлээр ажалайнгаа дүн гаргадаг, үглөедэр хэхэ хүдэлмэриин түсэб зохёодог болоо. Хойто-Муяын баруун порталда хүдэлжэ байһан Николай Цыкинэй бригадын коллективые мүрысөөндэ уринабди, — гэжэ В. Р. Толстоухов уулзалга дээрэ мэдүүлбэ. Н. Цыкин Толстоуховай дутын нүхэр юм. Москвагай метрополитен барилсажа байха үедөө тэрэнэй хүтэлбэри доро проходчигой мэргэжэл шудалһан намтартай.

Забайкалиин транспортна барилгашадай дорпрофсожой түрүүлэгшэ **В. В. Исаков** уулзалгада сугларагшадай урда үгэ хэлэхэдээ, КПСС-эй Хойто-Байгалай райкомой бюро «БАМ-ай Буряадай участогай хүндэтэ пассажир» гэһэн тэмдэгэй дүрим баталаа. Энэ хүндэтэ нэрэ солодо хүртэхын түлөө аймагай бүхы ажалшадай дунда социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэн, тэрэнэй дүнгүүд квартал бүри согсолон гаргагдаха ёһотой гэзэ тэмдэглэбэ.

— Манай бригадын коллектив БАМ-ай барилгашадта байрын гэрнүүдые, соёл культурын барилгануудые яһала олоор бодхоо. Хойто-Муяын дунда һургуулиин байшан богони болзор соо бодхооһон зомди. Тэрэ барилга хэжэ байхадамнай, манай 12-дохи тоннельнэ отрядай хүтэлбэрилэгшэд анхаралаа ехээр хандуулжа, манай хүдэлмэридэ ехэ туһа хүргэһэн юм. — гээд БАМ-ай түрүү бригадируудай нэгэн **В. В. Прокушев** уулзалга дээрэ хэлэбэ. Мүнөө манай бригадынхид жэлэй даабари СССР-эй Конституциин түрүүшын жэлэй ой болотор дүүргэхэ гэһэн хүсэлэнтэйгөөр уялга абаа. ОРС-ын складые барижа байнабди. Удаань һургуулиин спортын зал барижа захалхабди.

Манай тоннельнэ отрядай партийна, профсоюзай ба комсомолой организациинууд залуушуулай дунда социалис мүрысөө эмхидхэн ябуулха талаар ехэ дутагдалтай гээд үгэ хэлэгшэ **Ф. В. Ходаковский** үгэ хэлэхэдээ, Байгал-Амарай магистралиин Буряадай участогай барилгашадай 1978 ондо тон ехэ ажал хүдэлмэри хэхэ тухай тобшохоноор хөөрэбэ. БАМ-ай баруун участогай магистралиин барилгашадһаа түмэр замай барилга тушаан абажа, Байгалай хадануудай дундуур 30 километрэй зайда түмэр харгы бариха. Тиихын тула үшөө арбан километр газарта гүнзэгы саһан соогуур самсаал сабшаха, Гоуджекит болон бусад гол горход дээгүүр арба гаран хүүргэнүүдые бариха, гадна 3,5 миллион кубометр хайр шорой түмэр замай барилга дээрэ адхаха.

1978 оной нэгэдэхи квартал туршада хоёр барилгын хабсаралгын поезднуудые участогһаа Северомуйск зөөжэ ерэхээр хараалагдана, Мүн нэгэ-нэгэ тоннельнэ отрядууд Байгалай болон Хойто-Муяын тоннельнүүдэй барилга дээрэ эмхидхэгдэхэ. Тиихэдэ 16-дахи тоннельнэ отряд «Нагорный» тоннель малтажа дүүргээд, БАМ-ай манай Буряадай участогта ажаллажа байна. Баруун участогһаа 4-дэхи оньһожоруулагдамал колоннын коллектив мүн лэ түрүүшын кварталай туршада манай эндэ зөөжэ ерэхэ.

Северобайкальск, Гоуджекит, Тоннельный, Северомуйск поселогуудай хүн зоной тоо хоёр дахин шахуу олон болохо. Гансахан Северобайкальск поселогто гэр байрануудые, соёл, культурын барилгануудые бодхоолтодо аяар 17 миллион түхэриг һомологдонхой.

Мүнөө малтагдажа байһан тоннельнүүд шадар шэнэ оньһон техникын олоор ашаглагдахада электрын галай эльшэ хүсэ хэрэглэлгэ ургана. Мүнөө жэл 100 гаран километртэ самсаал сабшаха ёһотойбди, 50 километртэ авто-харгы шэнээр бариха, мүн Хойто-Муяын тоннельдэ «ЛЭП-220» түхэлэй лини татахын тула 150 километртэ самсаал сабшаха болонобди.

Үгтэһэн даабаряа дүүргэхын тула үргэн дэлисэтэйгээр социалис мүрысөө эмхидхэжэ, улам шангаар хүдэлхэ болонобди.

Жолоошон. **М. Черкасов** Байгалай тоннелиин баруун порталһаа Гоуджекит хүрэтэрхи, Хойто-Муяын тоннелиин хоёр порталнуудай хоорондо харгынуud хүр саһанһаа сэбэрлэгдэнэгүй гэбэ. Жэжэ гол горход дээгүүр табигдаһан хүүргэнүүдэй хажуудахи газарнуудай саһаниинь этэгдэнэгүй. Энээнһээ боложо, машинануud ходо эбдэржэ, һаатана. Энэ асуудал тушаа үнгэрэгшэ жэлдэшье болоһон уулзалга дээрэ хөөрэлдөө һэмди. Мүнөө болотор хабсаралгын поезднуud баруун участогһаа Северомуйск зөөжэ ерэхээр хараалагдана, Мүн нэгэ-нэгэ тоннельнэ отрядууд Байгалай болон Хойто-Муяын тоннельнүүдэй барилга дээрэ эмхидхэгдэхэ. Тиихэдэ 16-дахи тоннельнэ отряд «Нагорный» тоннель малтажа дүүргээд, БАМ-ай манай Буряадай участогта ажаллажа байна. Баруун участогһаа 4-дэхи оньһожоруулагдамал колоннын коллектив мүн лэ түрүүшын кварталай туршада манай эндэ зөөжэ ерэхэ.

Северобайкальск, Гоуджекит, Тоннельный, Северомуйск поселогуудай хүн зоной тоо хоёр дахин шахуу олон болохо. Гансахан Северобайкальск поселогто гэр байрануудые, соёл, культурын барилгануудые бодхоолтодо аяар 17 миллион түхэриг һомологдонхой.

Мүнөө малтагдажа байһан тоннельнүүд шадар шэнэ оньһон техникын олоор ашаглагдахада электрын галай эльшэ хүсэ хэрэглэлгэ ургана. Мүнөө жэл 100 гаран километртэ самсаал сабшаха ёһотойбди, 50 километртэ авто-харгы шэнээр бариха, мүн Хойто-Муяын тоннельдэ «ЛЭП-220» түхэлэй лини татахын тула 150 километртэ самсаал сабшаха болонобди.

Үгтэһэн даабаряа дүүргэхын тула үргэн дэлисэтэйгээр социалис мүрысөө эмхидхэжэ, улам шангаар хүдэлхэ болонобди.

Жолоошон. **М. Черкасов** Байгалай тоннелиин баруун порталһаа Гоуджекит хүрэтэрхи, Хойто-Муяын тоннелиин хоёр порталнуудай хоорондо харгынуud хүр саһанһаа сэбэрлэгдэнэгүй гэбэ. Жэжэ гол горход дээгүүр табигдаһан хүүргэнүүдэй хажуудахи газарнуудай саһаниинь этэгдэнэгүй. Энээнһээ боложо, машинануud ходо эбдэржэ, һаатана. Энэ асуудал тушаа үнгэрэгшэ жэлдэшье болоһон уулзалга дээрэ хөөрэлдөө һэмди. Мүнөө болотор

тодорхой хэмжээн ... байнаар.

— БАМ-ай Б... участогта зургаа мя... ран комсомол-за... ажаллана. Тэдэнэр ... ороноймнай олон ... хизаарнуудһаа ерэн... дэнэй дунда ажал... эрхим жэшээ харуу... дэлмэришэд яһала ... байха.

Залуушуул байш... түрүүшын дүрбэн ... түсэбые комсомолой ... съездын нэгэдэхэ ... лотор дүүргэжэ, жэ... сэб Ленинскэ ... 60 жэлэй ойн баяр... дүүргэхэ гэһэн уялга... хай.

Барилга-хабсаралты... езднуудай, оньһожоро... мал колоннонуудай ... тивүүдэй дунда Б... участогта түрүүшын ... табиха эрхэдэ хүртэ... лөө мүрысөөн эхилэ... һаа бригадир В. Бо... хүтэлбэрилдэг колле... гэшүүд «Ленинскэ ... лөй орден бүхэндэ — ... ажал» гэһэн үүсхэл... табяа. Энэ үүсхэлые ... сад комсомол-залуу... бригаданууд һайшаа... жэ.

Тус уулзалгын ... «ЛенинградБАМстрой» ... ын ПМК-гай бр... А. М. Сосов, «БАМте... строй» управлениин ... бэрилэгшэ И. В. С... кин, «Нижнеангарск... строй» трестын ... ный жолоошодой бр... В. И. Цивилев, Хойто-... лай экспедициин пр... гуудай бригадир Б. Б... жапов, хүүргэ бари... дохи отрядай парти... ганизациин секретарь ... Комолов, 572-дохи б... хабсаралгын поездын ... шо дархашуулай бр... партгруппорг И. П. ... тынюк болон бусад ... жа дурадхалнуудаа ... байха юм.

Уулзалгада хабаа... шад тусхай хандал... циалис уялга бата...

Г. БАДМ...
БАМ-дахи манай ...

БАМ-ай Буряадай участогай хүдэлмэрилэгшэд һүүлэй жэлнүүдтэ республикымнай хойто нютагуудта тон ехэ барилга хэһэн байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: барилга-хабсаралгын 572-дохи поездын хүдэлмэришэд (зүүн гарһаа) А. Трусов, А. Исаев, Л. Приставко гэгшэд самсаал сабшажа байна.

Хойто-Байгалай аймагай Уоян посёлогто Байгал-Амарай түмэр замай магистраль баридаг олохон организациинууд түбхинэнхэй. Эдэнэр Нижнеангарскһаа Северомуйск хүрэтэр автомашинануудай харгы барихан. Байрын гэрнүүдые, соёлой, һургуулиин, саад-яслинуудай байшангуудые олоор бодхооно.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Уоян посёлогой нэгэ захада.

А. ПАРИЛОВАЙ фото.

ЭДЭБХИТЭДЭЙ СУГЛААН

КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1977 оной) Пленумэй дүн ба энэ Пленумэй шийдхэбэринүүд болон КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр Л. И. Брежневэй эндэ хэлэһэн үгэ соо тодорхойлогдоһон тобшололнуудһаа үндэнэлэн, аймагай партийна организациин бэелүүлхэ зорилгонууд тухай асуудал зүбшэһэн Хэжэнгын аймагай партийна эдэбхитэдэй суглаан боложо үнгэрбэ.

Тус асуудалаар КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь Р. Г. Баяртуев элидхэл хэ. Тэрэ Агууехэ Октябриин 60 жэлэй ойн баярай жэлдэ аймагай ажалшадай хэр зэргэ хүдэлжэ гараһан тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэхэ зуураа, жэлэй дүнгөөр шуухала тобшололнуудые хэжэ, арбадахи табан жэлэй гурбадахи, габшагай ажалай жэлдэ аймагай партийна организациинуудай бэелүүлхэ зорилгонууд тухай хэлээ.

Аймагнай гүрэндэ һү, ноо-һо худалдаха жэлэйнгээ түсэб үлүүлэн дүүргээ. Тиихэдэ гүрэндэ мяха худалдаха жэлэй түсэб дүүргэгдээгүй. Энэ хадаа совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд болон мэргэжэлтэдэй мал шахан таргалуулха хэрэгтэ үшөөл анхаралаа һулаар хандуулһанай, гүрэндэ туранхай мал тушааһанай хойнюлон болоно.

Энэ суглаан дээрэ үгэ хэлэһэн Загаһатын совхозой парткомой секретарь Б. Р. Адвокатов, аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын управлениин ахамад зоотехник В. Е. Маланов, Хэжэнгын совхозой МТФ-е даагша А. Я. Яковлев болон бусад коллективүүдэйнгээ ажал хэрэгүүд тухай хөөрэжэ, биигаха шухала. Юуб бодото байдал дээраад үзэхэдэ, олонхахад һүниһөө хойгалдаг байна. Тэнээхэн үедэ хонинобол һурэг соогоо бэлгэтэй. Хүнэй үгы түрэһэн хонин хаяад ябашадаг, ниинь бэшэ хонидтодэхэ, эхэдээ голгодлохо бшуу. Тиимэ тэнжээхэнь бэрхэтэй, хонидто заядаха традаг.

Хоёрдохёор хонидаа һүниндөө заабалаха ёһотойб гэхэдэгган эхэһээ түрэхэдхамгаалха гэхэ элдэб үбшэнэй хоробуудтай тэмсэхэгүй байдаг. Бэеэ ха системэнь сүүдхэ болоһон лэхүдэлжэ захалдаг жэлэгдэнхэй. Тиигараһан хурьгатуршада элдэб үбүлэхэнээр нэрбэгдэдэ

Энэ үедэнь хонжуудань байгаал ниние элдэб абаржа, саража байна. Хурьгадые дожо абахаб. гэжэ удаадахи стат хэлэгдэхэ.

К. МИРО...
Буряадай ... ажахын инс...
хонин ажалай ...
даагша, ...

Мэргэжэлтын зүбшэл

I. ХЭЭЛИТЭЙ ХОНИДЫЕ ЗҮБӨӨР ХАРУУҺАЛХА

△ Гурба-дүрбэн һаратай болоһон хээлитэй хонидто тэжээлыень 30—40 процентээр нэмээхэ. △ Тэдээндэ азот (карбомид гү, али мочевинэ), минеральна зүйлнүүдые, витаминуудые нэмэлсэжэ үгэхэ. △ 600 эхэ хонитой отарада хурьга абахын тула нэгэ метр утатай 50—60 хаамаг, үүдэтэйгээр хэгдэһэн гурбан метр утатай 10—15 хаамаг бэлдэхэ. △ Һүниндөө хурьга абаха дежурнатай байха.

Ойн баярай жэлдэ республикымнай хонишод эршэмтэйгээр ажаллажа гараа. Урда жэлэйхидэ орбол, нооһон ехэ абтаа, хонидой тоо олошороо. Теэд энээгээр һанаагаа амархаар бэшэ ааб даа. Туйлаһан амжалтануудаа батадхаха, республикынгаа колхоз, совхозуудта хонин ажалые улам һайжаруулха хүдэлмэри ябуулагдаха байна.

Хонидой тоо олошоруулха хэрэг хоёр юумэннһээ дулдыдадаг гээшэ. Нэгэдэхеэр, эхэ хонидые түрэлгэдэнь һайнаар бэлдэнэнһээ, илангаяа хээли ехэтэй болоод байхадань зүбөөр харууһалһанһаа болодог. Хоёрдохёор, хурьгадые һайнаар түлжүүлхэ хэрэгтэй. Мүн эпэ хоёрһоо боложо, хонидой ашаг шэмэ саашадань дээшэлүүлхэ хэрэг шиидхэгдэдэг байха юм.

Дүршэл ехэтэй хонишод түл абаха, тэрэниие томо болгохо, нооһо хайшалха талаар жэл бүхэндэ амжалтатай гарадаг. Нёдондо олохон хонишод яһала һайн дүнгүүдые туйлаа һэн, Тэрэ тоодо Хориин совхозой ахалагша хонишон К. М. Танганов зуун эхэ хонин бүриһөө 112 хурьга, Гаргын совхозой ахалагша хонишон Ц. А. Бадмаева зуун хонин бүриһөө 121 хурьга түлжүүлһэн байна. Бүхыдөө 192 хонишодой бригада зуун хонин бүриһөө зууһаа дээшэ хурьга томо болгоо.

Иимэ амжалта туйлахын тула эдэнэр үсэд шангаар ажаллаа, нэгэшье хурьга гарзада оруулхагүй гэжэ оролдоо гээшэ.

Тобир һайн хурьга абахын тула эхэ хонидоо, илангаяа хээли ехэтэй хонидоо зүбөөр эдеэлүүлхэ шухала. Яахадаа хээли ехэтэй хонидые һайнаар эдеэлүүлхэ хэрэгтэй юм гээд хараад үзээе.

Хонид табан һара шахуу хээлитэй ябадаг. Теэд энэ болзорой һара бүхэниинь адли бэшэ, хээлинь нэгэ жэгдээр түлжэдэггүй юм.

Энээниие бидэнэр Хориин аймагай ажахынуудта шэнжэлээд үзөө һэмди. Тиихэдэмнай эхынгээ досоо байһан хурьган хоёрдохи һарадаа 138 грамм, гурбадахи һарадаа 673 шэгнүүртэй байһанаа, дүрбэдэхи һарадаа аяар 3 килограмм 285 грамм болоод, түрэхэдөө 4 килограмм шахуу татаһан байна. Энээн дээрэһээ харахада, хонидой хээлинь гурбадахи, илангаяа дүрбэдэхи һарада ехээр томо болоно. Тиимэһээ энээхэн үедэ хурьгад эхынгээ бэеһээ амидаралай ехэ зүйлнүүдые абана бшуу. Профессор А. В. Модяновай тодорхойлһоной ёһоор эхэ хонид хээлиингээ гурбанай һүүлшын нэгэ хубидань бэедэ шэнгэсэтэй тэжээл 30—40 процентээр ехэ хэрэглэхэ ушартай гэжэ заагдана.

Манай республикын эрхэ байдалда эхэ хонид гол түлэб сентябрь, октябрь һарануудта үрэжүүлэгдэдэг хадаа хээлинь гурбанай һүүлшын нэгэ хуби январь, февраль һарануудта тудана. Ушар иимэһээ мүнөө үедэ хонидто эхэ тэжээлыень илангаяа талха тарыанай зүйл нэмэжэ үгэхэ хэрэгтэй болоно. Хэрбээ октябрь, ноябрь һарануудта хонин бүридэ сүүдхэдэ 200 грамм тарыа талха үгэдэг һаа, январь, февраль һарануудта тэрэнээ 300—400 граммда хүргэхэ байна. Энээнһээ гадна эхэ хонидто хүсэд хүрэхөөр үбһэ, һолоомо үгтэхэ зэргэтэй.

Хээлитэй хонидто азот элбэгтэй зүйлнүүдые, минеральна бодосуудые, талха тарыанай хоморто витаминуудые нэмэлсэжэ үгэхэ байна. Азот элбэгтэй карбомид гү, али мочевинэ хэрэглэхэдэ угаа зохид. Энэмнай сайбар зүһэтэй, хужар мэтэ гашуубтар амтатай байха. Нэгэ грамм карбомид гү, али мочевинэ 2,6 грамм бэедэ шэнгэсэтэй протеинтэй адли юм.

Зүгөөр мочевинэ хэрэглэхэдээ тусхай гурим баримталха хэрэгтэй. Нэн түрүүн, хонидто тэрэниие эдюулжэ һургаха байна. Энэмнай хоёр недели шахуу үргэлжэлдэг. Түрүүшын гурба-дүрбэн үдэртэ хонин бүридэ 3 грамм шахуу хүртэхөөр тэрэ үгтэдэг. Саашадаа нормыень нэмээжэ, 12—14 үдэр үнгэрэхэдэ, тэрэниие 10—15 граммда хүргэдэг гээшэ. Энээниие үдэртэ нэгэ дахин бэшэ, харин заабол 2—3 таһалжа эдюулдэг гуримтай. Мочевинэ хэрэглэхэдээ, тэрэниие таһалдуулжа болохогүй. Юуб гэхэдэ, хонид тэрэниие удаан эдингүй байхадаа түргэнөөр дурагүй болошодог, тэрэнэндэ дахин һургаха хэрэг гараха бшуу. Мочевинные тарыа талханай зүйлтэй холижо үгэхэдэ һайн. Тиихын тула мочевинээ уһанда хайлуулдаг (нэгэ хубинь мочевинэ, 3 хубинь уһан байха), тэрэ холисоороо тарыа талханайнгаа зүйл норгоод, худхаһаар лэ хонидто үгэдэг байна.

Минеральна тэжээл хоёр бүлэг боложо хубаарилагдана: макро болон микрозүйлнүүд болоно. Макрозүйлнүүдтэ кальци, фосфор, кали, натри, серэ, хлор ороно. Эдэ зүйлнүүд малай бэедэ нилээд ехэ байдаг. Харин микро-зүйлнүүд бэедэнь бага байдаг, тэрэнь баһал ехэ хэрэгтэй юм. Жэшээнь, малай бэедэ селен дуталдахадаа, хурьгад гарзалдаг. Иимэ микро-зүйлнүүдэй тоодо кобальт, зэд, йод, селен гэхэ мэтэ ородог.

Эхэ зонидые микро-зүйлнүүдээр хангахын тула отара бүхэндэ эдеэнэй дабһа, мел, фосфор элбэгтэй зүйлнүүд ходо байха зэргэтэй. Хээлиинь хоёрдохи хахадта эхэ хонидой бэедэ фосфор ехэ хэрэгтэй болодог.

Эдэ бүхы тэжээл, нэмэлтэ зүйлнүүдые үгэхынгөө хажуугаар хонидые бэлшээхэ тон шухала. Хонидые бэлшээхэдэ, тэжээл арьбалагдахаһаа гадна, бэень өөдэргэн һайн болодог байха юм. Юуб гэхэдэ, хонид тэрэниие удаан эдингүй байхадаа түргэнөөр дурагүй болошодог, тэрэнэндэ дахин һургаха хэрэг гараха бшуу. Мочевинные тарыа талханай зүйлтэй холижо үгэхэдэ һайн. Тиихын тула мочевинээ уһанда хайлуулдаг (нэгэ хубинь уһан байха), тэрэ холисоороо тарыа талханайнгаа зүйл норгоод, худхаһаар лэ хонидто үгэдэг байна.

Минеральна тэжээл хоёр бүлэг боложо хубаарилагдана: макро болон микрозүйлнүүд болоно. Макрозүйлнүүдтэ кальци, фосфор, кали, натри, серэ, хлор ороно. Эдэ зүйлнүүд малай бэедэ нилээд ехэ байдаг. Харин микро-зүйлнүүд бэедэнь бага байдаг, тэрэнь баһал ехэ хэрэгтэй юм. Жэшээнь, малай бэедэ селен дуталдахадаа, хурьгад гарзалдаг. Иимэ микро-зүйлнүүдэй тоодо кобальт, зэд, йод, селен гэхэ мэтэ ородог.

Эхэ зонидые микро-зүйлнүүдээр хангахын тула отара бүхэндэ эдеэнэй дабһа, мел, фосфор элбэгтэй зүйлнүүд ходо байха зэргэтэй. Хээлиинь хоёрдохи хахадта эхэ хонидой бэедэ фосфор ехэ хэрэгтэй болодог.

Эдэ бүхы тэжээл, нэмэлтэ зүйлнүүдые үгэхынгөө хажуугаар хонидые бэлшээхэ тон шухала. Хонидые бэлшээхэдэ, тэжээл арьбалагдахаһаа гадна, бэень өөдэргэн һайн болодог байха юм. Юуб гэхэдэ, хониднай бэлшээриин амитан шуу даа. Тэдэниие байра соо удаан хаажа байхада муу.

Хонидые зохидоор хурьгалуулхын тула һайн байра, элдэб хэрэгсэлнүүд байха ёһотой. Хонидой байра соо, газаагуурнь үбһэ, тэжээл хэжэ үгэхэ хобто, хобоонууд байха зэргэтэй .Илангаяа байгша ондо, тэжээлэй хомор сагта тэрэниие гамтайгаар гарг

...аан байшанда ...залга болобо

...ШИНГТОН. (ТАСС). ...ай президент Дж. ... СССР-эй Верховно ... Президиумэй деле... толгойлогшо, СССР-... Верховно Сове... Национальностынуу... ...ведэй Гадаадын хэ... ...ой комиссиин түрүү... КПСС-эй ЦК-гай ...орогой гэшүүндэ ...ат, КПСС-эй ЦК-гай ...рь Б. Н. Пономарев... Сагаан байшан до... тор уулзаба. Совет-американ харилсаанда хабаатай асуудалнууд, улаасхоорондын бусад хэдэн асуудалнууд хөөрэлдөөнэй үедэ харагдаhан байна. Совет-американ харилсаа саашадань хүргөөлгые США-гай правительство шухалада тоолоно гэжэ Дж. Картер мэдүүлбэ.

Б. Н. Пономарев шахардуу байдалай hуларалгые бэхижүүлхэ ба хүргөөхэ, совет-американ харилсаанай саашанхи дэбжэлтэ туйлаха зорилготой Советскэ Союзай гол шухала политикые тайлбарилан элирхэйлээ.

СССР-hээ США-да байдаг элшэн сайд А. Ф. Добрынин хөөрэлдөөндэ хабаадаа.

...АТРАЛЬНА ИСКУССТВЫН ...ЭНЭ ХҮГЖЭЛТЭ ТУЙЛАХА

...россин театральна ...эй 100 жэлэй ой Росдерациин, бүхы аха ...зона республикануу... ...ёлой ба искусствын ...р болон тэмдэглэгдэ...на. Совет театральна ...тые хүгөөхэ хэрэг... ...ануудтай байhанай ...энэ гайхамшаг hайн... ...дашарамдуулан, тус ...Ажалай Улаан Тугай ...ор шагнагдаа. Эхэ ...ундэр дээдэ шагнал ...ха ёнолол январиин ...ССР Союзай Ехэ ... болобо. Эндэхи ... суглаанда олониитын ...гшэд, соёлой болон ... ажал ябуулагшад ...

...ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, ...культурын министр ... Демичев, КПСС-эй ... Политбюрогой гэ... кандидат, РСФСР-... министрүүдэй Советэй ...гшэ М. С. Соломенцев, КПСС-эй ЦК-гай про... таhагые даагша ... Тижельников, соёлой ...нууд, театральна ис... мэдээжэ ажал ...гшад, партийна болон ...мхинүүдэй түлөөлэг... президиумдэ hууба. ...гай суглаанда хабаа... хүндэтэ президиум... Л. И. Брежнев ...гай КПСС-эй ЦК-гай ...ое hунгаа.

...С. Соломенцев үгэ ..., Россин театрнуу... ажал ябуулагшадые, ...льна булгэмэй бүхы гэшүүдые КПСС-эй Центральна Комитедэй, СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй, Советскэ правительствын, нүхэр Л. И. Брежневэй үнэн зүрхэнэй амаршалгануудые дамжуулба.

М. С. Соломенцев суглараг шадай удаан альга ташалгаар угтагдан, Бүхэроссин театральна булгэмэй туттань Ажалай Улаан Тугай орден зүүлгээ.

ВТО-гой правлениин түрүүлэгшэ, СССР-эй арадай артист М. И. Царев эдэнэй зохёохы ажалые үндэрөөр сэгнэhэнэйнь түлөө КПСС-эй Центральна Комитедтэ, СССР-эй Верховно Советэй Президиумдэ, Советскэ Союзай гол шухала политикые тайлбарилан элирхэйлээ.

СССР-hээ США-да байдаг элшэн сайд А. Ф. Добрынин хөөрэлдөөндэ хабаадаа.

Научно—техническэ булгэмүүдэй шухала зорилгонууд

Научно-техническэ булгэмүүдэй бүхэсоюзна табадахи съезд январиин 26-да Москвагай Кремлин Ехэ ордон дотор худэлмэреэ дүүргэбэ.

ВЦСПС-эй түрүүлэгшэ А. И. Шибаев үгэ хэлэхэдээ, үйлэдбэриин, илангаяа туhалбариин үйлэдбэриин ажал ябуулганнуудые оньhоруулха, автомадаар зэбсэглэхэ худэлмэридэ НТО-гой хабаадалга тушаа тусхайлан тогтоо.

Промышленностин, хүдөө ажахын, транспортын, хэлхеэ холбооной, элүүрые хамгаалгын талаар бүхэли комплексно программануударбадахи табан жэлэй үедэ түрүүшынхеэ хараалагдаа. Тэдэнние амжалтатайгаар бэелүүлгэдэ эрдэмтэдэй, мэргэжэлтэдэй, үйлэдбэриин үүсхэлшэдэй анхарал оролдолго хандуулха гээшэ булгэмүүдэй арюун уялга болоно гэжэ СССР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшын орлогшо, ГКНТ-гэй түрүүлэгшэ В. А. Кириллин хэлэбэ.

ВСНТО-гой түрүүлэгшэ, академик А. Ю. Ишлинскиин түгэсхэлэй үгэ хэлэhэнэй hүүлээр, тоосоото үе соо научно-техническэ булгэмүүдэй бүхэсоюзна советдэй эрхилhэн ажал ябуулгые съезд бүгэдын дуугаар hайшаагаад, шалгалтын комиссиин тоосоое багалаа.

Научно-техническэ булгэмүүдэй уставта зарим тэды хубилалтануудые оруулха тухай тогтоол съезд дээрэ баталагдаба.

НТО-гой бүхэсоюзна совет ба шалгалтын комисси hунгагдаа.

Съезддэ хабаадагшад КПСС-эй Центральна Комитедтэ, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр Л. И. Брежневтэ эльгээгдэхэ амаршалгын бэшэгые ехэ баяртайгаар баталан абаба.

* * *

Научно-техническэ булгэмүүдэй бүхэсоюзна советдэй эмхидхэлэй пленум болжо, тэрээн дээрэ ВСНТО-гой президиум hунагдаа. ВСНТО-гой түрүүлэгшээр академик А. Ю. Ишлинский дахинаа hунгагдаба.

(ТАСС).

Худалдаа наймаанай, ниитын эдеэ хоолой худэлмэрилэгшэд hүүлэй хоёр жэлдэ хүн зоной хэрэглэмжэ hайнаар хангахын тула нилээд ехэ худэлмэри хэhэн байна. Түсэбөө гадуур 21 миллион түхэригэй эд бараан худалдагдаа.

Худалдаа наймаанай, ниитын эдеэ хоолой худэлмэридэ бии байгаа арга боломжонууд дээрэ элидхэлшэ онсо тогтобо. Тиихэдэ Улаан-Удын нэгэдэхи, хоёрдохи пищеторгнуудай худэлмэрние зэргэсүүлэн абажа харуулба.

Улаан-Удын универмаг, «Буряттрансторгын» бааза үнгэрэгшэ жэлдэ түсэбөө дүүргээгүй.

«Росгалантерея» «Роскультторг» гэжэ баазануу, «Бурятрыба» гэжэ нэгэдэл болон бусад эмхинүүд эд бараанай эрьесын түсэб дүүргэhэн байна. Тиигэбэшье эдеэ хоолой продукт хүн зондо худалдаха фондые дүүрэнээр хэрэглэжэ шадаагүй. Жэшээлхэдэ, 5 мянган тонно гурил, 866 тонно кондитерска зүйлнүүд хүн зондо дутуу худалдагдаа. Худалдаа наймаанай худэлмэрилэгшэдэй арга боломжонуудаа гүйсэд hайнаар хэрэглэжэ шадаагүй байhаниие эдэ баримтануу гэршэлнэ бшуу.

Республика доторнай ниитын эдеэ хоолой предприятинуудай худэлмэри hүүлэй жэлнүүдтэ hайжараа. Арбадахи табан жэлэй хоёр жэл соо столовонуудай hууринууд 4 мянгаар олошороо. Нарин сэмбын фабрикада, гэр бариигын комбинадта, ЛВРЗ-гэй заводоуправленидэ, локомотивна деподо ниитын эдеэ хоолой газарнууд шэнээр нэгэдээ. Гэхэтэй хамта дээдэ hургуулинууд, техникумүүд, юрэнхы эрдэмэй hургуулинуудай столовонууд соохи hууринууд нормоhоо хоёр дахин үсөөн. Ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангалгын предприятинуудта столовонууд мүн лэ дуталдана.

Худалдаа наймаанай хүргжэлтэ материально-техническэ баазаhаа ехээр дулыдадаг гээшэ. Арбадахи табан жэлэй хоёр жэл соо шэнэ 79 магазин ашаглалгада оруулагдаха байбашье, арай гэжэ тэрэнэй хахадынь дүүргэгдэбэ. Арадай депутадуудай нютагай Советүүдэй зүгhөө хиналтын hула байhан дээрэhээ шэнэ барилганууд хэгдэнэгүй. Эдэн, Хурамхаанай, Түнхэнэй болон бусад аймагуудта худалдаа наймаанай объектнүүд удаанаар бодхоогдоно.

Ой модоной промышленностин худэлмэрилэгшэдые мяхаар хангахын тула бүхы арга боломжонуудые хэрэглэдэг тухайгаа Шулуутайн ОРС-ой начальник **Г. Д. Козлова** суглараг шадта хөөрэжэ үгэбэ. Тус леспромхозой хамhабариин ажахы энэ хэрэгтэнь ехэ үүргэ дүүргэнэ.

Автотранспортна гурбадахи предприятиин гэмээр эдеэ хоолой зүйлнүүд саг соогоо эзэдтээ хүргэгдэнэгүй, гэжэ «Росбакалея» конторые эрхилэгшэ **Н. К. Ощепков**, столовонуудай хоёрдохи трестын 16-дахи столовын тогоошон **В. Г. Голикова** болон бусад хэлэhэн байна. — Магазинуудта эд бараа сэхэ зөөхэ үнгэрэгшэ жэлэйнгээ түсэб 67 процент дүүргээбди. Гол шалтагаанинь — автотранспорт дуталдана, — гэжэ нүхэр Ощепков мэдүүлээ. — Энээнэй эсэстэ «Росбакалея» контородо 3616 түхэриг яла түлөө.

— Ой модоной ажахын промышленностиин министерствын УРС-hаа жэл бүри олон худэлмэрилэгшэд гаража ошоно. Худалдаа наймаалагшад илангаяа олоор дуталдана. Ушар тиимэhээ Улаан-Удэдэ кооперативна техникумhээ гадна үшөө нэгэ училищи бии болгохо шухала гэжэ тоолоюб, — гээд УРС-ын начальник **Ю. М. Битаев** хэлэбэ.

Худөөгэй ажалшадые hайнаар хангаха, эд бараанай ассортимент үргэдхэхэ, эдеэ хоолой промышленностиин предприятинуудай худэлмэрние hайжаруулха тухай асуудалаар суглаан дээрэ хөөрэлдөөн болоо. «Буркоопсоюзай» правленийн түрүүлэгшэ **А. А. Именохоев**, «Нижнеангарсктрансстрой» трестын УРС-ын начальнигай орлогшо **В. Ф. Стрекозов**, КПСС-эй Загарайн райкомой секретарь **А. М. Алексеев**, худалдаа наймаанай худэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обкомой секретарь **З. Я. Медведева**, республикын худалдаа наймаанай министр **М. М. Хабалов** болон бусад суглаан дээрэ үгэ хэлээ.

КПСС-эй Буряадай обкомой нэгэдэхи секретарь **А. У. Модогоев** суглаанда хабаадажа, дэлгэрэнгы үгэ хэлээ.

КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Советэй, ВЦСПС-эй, ВЛКСМ-эй ЦК-гай Бэшэгтэ харюу болгон, худалдаа наймаанай худэлмэридэ дайралдадаг дутагдалнуудые зоримгойгоор усадхажа, хүн зоннае hайнаар хангахын түлөө бүхы хүсэеэ элсүүлхэбди гэжэ үгэ хэлэгшэд онсолон тэмдэглэhэн байна.

Республикын худалдаа наймаанай, ниитын эдеэ хоолой худэлмэрилэгшэдэй 1978 оной социалис үлгалнуудые суглаанда хабаадагшад баталан абаба.

С. ОЧИРОВ,
манай корр.

Республикын худалдаа наймаанай худэлмэрилэгшэдэй суглаанда Улаан-Удэдэ hаяхан болоо. Тэрээн дээрэ худалдаа наймаанай организацинуудай худэлмэрнин hүүлэй хоёр жэлэй дүнгүүд болон КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Советэй, ВЦСПС-эй, ВЛКСМ-эй ЦК-гай Бэшэгэй эрилтэнүүдтэ үндэhэлэн, түрэнэй ба кооперативна худалдаа наймаанай худэлмэрилэгшэдэй зорилгонууд зүбшэн хэлсэгдэбэ.

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Советэй түрүүлэгшын орлогшо А. И. Кораблев элидхэл хээ.

ХУДАЛДАА НАЙМАА hАЙЖАРУУЛХЫН ТҮЛӨӨ

Республикын худалдаа наймаанай худэлмэрилэгшэд суглаанай забhарлалгын үедэ.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

ТАСС-ай научна тайлбари

НЭГЭДЭМЭЛ ЭКИПАЖ ХҮДЭЛМЭРИЛБЭ

«1978 ондо бүридүүлэгдэhэн замбуулинай нэгэдэмэл экспедици худэлжэ байна!» — гээд замбуулинай зам дээрэ хоёр экипажай уулзаhан түрүүшын минутануудай үедэ Юрий Романенкын хэлэhэн эдэ үгэнүүд хадаа январиин 11-дэ замбуулинай зам дээрэ болоhон шухала үйлэ хэрэгэй гол дүнгынь мүн гэжэ намда hанагдана. «Салют-6» гэжэ замбуулинай станци ба «Союз» гэжэ транспортна хоёр онгосые нэгэдүүлhэн орёо оньhон эрдэм-шэнжэлгын комплекс түби дэлхэй дээгүүр анха түрүүшынхеэ худэлжэ эхилээ hэн.

Жолоодон ниидэлгын 16 жэлэй турша соо замбуулинай нэгэшье экспедициимэ олон худэлмэрилэгшэдтэй байгаагүй юм — замбуулинай зам дээрэ нэгэн доро дүрбэн хүн худэлбэ бшуу. Владимир Джанибеков, Олег Макаров гэгшэд энэ станцида имагтал научна хэрэгсэл ба почто абаашаа бэшэ, мүн Юрий Романенко Георгий Гречко хоёртой хамта эдэбхитэй шэнжэлгэдэ, инженернэ худэлмэридэ хам оролсоо.

Замбуулинай зам дээрэхи научна станцинуудай туhаламжаар хэгдэхэ шэнжэлгын программые совет космонавтикын саашанхи хүргжэлтын шуУд сэхэ гол зам гэжэ Леонид Ильич Брежневэй нэрлэhэн энэ зам дээрэ урагшаа дабшалгын арсалтагүй шухала алхам хэгдээ гээшэ. Мүнөөдэрэй байдалаар замбуулинай станцинууд дээрэ худэлhэн, эрдэм наукын ба арадай ажахын элдэб hалбариинуудай аша туhада горитой хэмжээнэй шэнжэлгэнүүдые, техническэ туршалганууд ые хэhэн 16 космонавтын баин дүй дүршэл мэнэйда бии. Ороноймнай хэдэн арб научна ба үйлэдбэриин эмхинүүд жагаа хаагаашье хадаа замбуулиниие, шэнжэлгын үрэ дүнгүүдые, тусхайлбал, «Салют» дээрэhээ асарагдаhан тоо баримтануудые өөhэдынгөө бодото ажал ябуулгада хэрэглэдэг.

«Салют-6» гэжэ замбуулинай станци замбуулинай техникын талаар шэнэ үе шата боложо, Газарые замбуулинай зам дээрэhээ шэнжэлхын тулада олон зорилго дүүргэдэг научна лабораториинуудые хэрэглэхэ арга боломжые нилээд үргэдхэбэ. Станцида транспортна хоёр оногосо залгалдуулан холбоhоной эсэстэ замбуулинай дайда соо орёо оньhон нэгэдэмэл түхеэрэлгэ байгуулагдаба бшуу. Тэрэнэй утань 30 метр шахуу, шэгнүүриинь 32 тоннohоо үлүүтэй, худэлхэ байрынь ниитэ хэмжээн зуу гаран кубическа метр болодог. Эдэ бүгэдэ хадаа инженернэ шэнэ ёноор шиидхэхэ гэhэн эрилтэ ухаалан зохёогшодой урда табяа hэн.

Залгалдалгын хоёр узел бүтэмжэ оньhонойнгоо талаар аб адли, бэе бэеынгээ орондо худэлжэ шадаха юм. Саг зуурын урагшагүйдэлгын үзэгдэбэшье («Союз-25» онгосын залгалдалгын гурим сахижа шадаагүй дээрэhээ), имагтал энэ ушар түрүүшын экипажые залгалдалгын хоёрдохи узелhаа станци дээрэ буулгахэ арга олгоhон байгаа. Гэхэ зуура, даб дээрэхи сэгнэлтэ хэhэнэй эсэстэ «hэжэглэлтэдэ ороhон» түрүүшыншье узел гэмгүй бүтэн байба. Энээн тухай замбуулинай дайда руу гараха үедөө Романенко Гречко хоёр манда элидхээ бэлэй. Энэ узелые хинан харahанайнь hүүлээр хоёрдохи ниидэлгэ хэхэ hүүлшын «шиидхэбэри» тэдэнhээ абаа hэмди.

Замбуулинай зам дээрэ мүнөө түрүүшын туршалга гараhан замбуулинай хоёр причал (онгосонуудай залгалдадаг газар) «Салют-6» станциин утаашаа гонзойhон гол дээрэ түхеэрэгдэнхэй. Энэ ушарhаа түхеэрэлгэнүүдые зарим тэды шэнээр бүрилдүүлхэ хэрэг гараа hэн. Тусхайлан хэлэхэдэ, замбуулинай замаар станциин ниидэлгые үе-үе болоод лэ гуримшуулан хубилгадаг маршева двигатель шэнээр түбхинүүлэгдэнхэй. Станциие годируулдаг, дайда соо зүг шэгыень залан тодорхойлдог бага хүсэтэй реактивна двигательнүүдшье түхэл шэнжээрээ зарим тэды хубилгагданхай.

Мүнөөнэй экспедициин программа дотор Джанибеков — Макаров хоёр космонавтикада шэнэ үгэнүүдээр — «ошоод ерэлгын экипаж» гэжэ тэмдэглэгдэhэн байна. Нээрээшье, эдэ «хүрэжэ ошоод» замбуулинай зам дээрэ юрэл айлшалхаяа ошоо бэшэ гэжэ бидэ даб мэдэжэ абаабди. Владимир Джанибеков радиоэлектроникые ехэд hайн мэдэдэг хүн. Тиимэhээ зарим түхеэрэлгэнүүдые шалгажа үзэхын тулада хэрэгтэй али бүхы юумэ бэедээ абажа ошоhон, тиигээд станци дээрэ 100 гаран үдэрэй турша соо худэлжэ байhан хэдэ хэдэн түхеэрэлгэнүүдые hэргылэмжын зорилгоор хаража үзэhэн байна. Станциин конструкторнуудай гуйлтаар эдэнэр дүрбүүлэн «Резонанс» гэжэ туршалга хээ. Энэ туршалгын зорилго юуб гэхэдэ, комплексын бүхы 30 метр утатай оньhон бүридэлэй (ионструкциин) хэр зэргэ бата бэхи байhаниие харуулhан тон зүб баримта тодорхойлолгонуудые абаха хэрэг болоно. Замбуулинай дайдада табан үдэр соо дүрбүүлэн худэлхэдөө, тэдэнэр ондоошье туршалганууде хэhэн байна.

Станци дээрэ дүрбэн космонавтын хамтааран бэелүүлхэ ажал ябуулгын программа hаяшаг дүүрэжэ, Джанибеков Макаров хоёр Газартаа бусажа ерээ. Зүгөөр эдэ хоёр нүхэд халаанай экипажай үүргэ ядамаргүй дүүргэжэ шадаха байгаа hэн. Тиигэжэ экипажнуудые халан hэлгэхэ тушаа хэгдэдэг худэлмэридэ урдань «Салюдууд» дээрэ ниидэhэн экспедициинүүдтэ орходоо, туйлай ехэ саг алмаха, шанартайгаар бүтээхэ байгаа бэлэйбди. Урдань эдэ хэрэгтэ hараhаа бага бэшэ саг ошодог hэн. Станци дээрэ ерэhэн соведшье, американшье космонавтнуудые хүнгүй хооhон таhалганууд уттадаг байгаа. Хожомынь ниидэжэ ерэhэн халаан бүхэн жиирттээл долоон хоног соо замбуулинайнгаа гэртэ hуурижан таарадаг, ондоогоор хэлэбэл, хооhон байдалhаа hуурижажа эхилдэг, харин эндэhээ ниидэн бусахадаа, станцияа худэлгэхыень болоулалгада хэдэн үдэрөө барадаг байhан юм. Мүнөө болоходо, сагаа ниигэжэ гээнгүйгөөр, мүн hанаан сэдьхэлэй hайн омог эрхэ байдалда энэ халан абалсалгые хэжэ болохо гээд батаар этигэбэбди.

Манай хараа бодолые толотсомо бэрхээр бэелүүлhэнэйнь түлөө хоёр экипажда — «Таймырнуудташье», «Памирнуудташье» баяр баясхалан хүргэхэ, мүн арбадахи табан жэлдэ хэхэ замбуулинай шэнжэлгэнүүдэй программын гол шатануудые тодо hайнаар дүүргэhэнтэйнь дашарамдуулан, тэдэнние амаршалха гэhэн хамта худэлдэг нүхэдэйнгөө — космонавтикада техническэ шэнэ проектнүүд дээрэ худэлдэг конструкторнуудай дамжуулhан хүсэлэнгые дүүргэхэмни.

...ГДР. Рейнсдорф хото... химиин машина бү... ...гын заводто тодхог... ...жо байгаа «Полимир ...60» гэжэ түхеэрэлгэ... ...хэрэглэгдэхэ тоног ...руулагдана. (Зураг ...эрэ). СССР-эй ба ГДР-... ...эрдэмтэдэй хамтаран ...хёohон шэнэ аргаар, ...ига даралтын ашаар ...ктэтилен абаха энэ түэрэлгэ «Лойна-верке» ...омбинадта баригдажа ...йна. Энэ комбинадта ...дхогдохо түхеэрэлгэ...удые совет заводууд ...гээхэ юм.

...АДИ—ТАСС-ай фото.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДААР

...ТЕЛЕВИДЕНИИН ОЙ

...ПРАГА. Социалис Чехо...кийн телевидени 25 ...эйгээ ойе байгша ондо ...лэглэхэнь. Прагын тур...гын студийн түрүүшын программа 1953 ондо ...нуулхадань тэндэ ороой... 500 телевизор бии ...hан юм. Ниислэл хотын ...вчи горы» гэжэ шэнэ ...центрэй дамжуулгаар 4 ...лионhоо дээшэ телеабо... ...ханнгадана.

...ССР-тэ сэнхир экранай ...элтэдэнь үнгэтэ теле... ...дени онсо hуури эзэлнэ. ...публикын бүхы телепро... ...ммын 55 процентнь хэ... ...үнгөөр дамжуулагдана.

...ГЭН ОНДО МҮНДЭЛЬЭН БУДАПЕШТ.

Республи... промышленна предприи... карта дээрэ үшөө 10 ... барилга байгша ондо ...эхэ. Борщодтохи химиин ...бинадта поливанилхлорид ...здэбэрилдэг завод, Ти... химиин комбинадта ...липропилен үйлэдбэрил... завод түрүүшынгээ про... энэ жэлдэ үгэжэ за... ...та. Мүн байгша ондо ...шкунхалашедэ трикотаж ...хэ фабрика Добреченей... нарин трикотажай шэнэ ...брика ашаглалгада оруу... ...даха юм.

Энэ табан жэлэй туршада ...нгриин барилгашад 100 ...хуу томо промышленна ...дприяти шэнээр бодхоо... ашаглалгада оруулхаар ...аална.

...ГАЛАЦЫН КОРАБЛЬ БҮТЭЭГШЭДТЭ

...БУХАРЕСТ. Галаце хо... судверфидэ 55 мян... тонно руда зөөхэ судна ...ида табигдаба. Энэнь ...бүтээгдэhэн эгээл то... судна болоно. Байгша ...о хотын корабль бүтээг... 85 жэлэйнгээ ойе тэм... ...лэхэнь. Арадай засагай ...э энэ судверфь таниг... дахаар бэшэ болотороо ур... гаа, Галацын корабль бү... тээгшэд hарын туршада нэгэ судна уhанда табихаар хараалаханай.

БОЛЗОРЬООНЬ УРИД

БЕЛГРАД. Советскэ Союзай техническэ туhаламжаар Зенице хотодо баригдаhан металлургическа комбинадай конверторнэ цехые проектнэ хүсэндэнь болзорhоо жэл урид оруулха гэжэ шиидхэгдээ.

Үнгэрhэн жэлэй апрель hарада энэ цехэй түрүүшын ээлжээнэй ашаглагдажа эхилхэдэ, тэрэнние проектнэ хүсэндэнь оруулхын тула үшөө гурбан жэл хэрэгтэй гэжэ мэргэжэлтэд багсааhан юм. Совет техникын hайн шанартай, бүтээсэ ехэтэй байhанhаа, Югославиин металлургнуудай габшагайгаар ажаллаhанhаа, болзорынь жэлээр хороогдохо болобо.

УЛАМ ЭРШЭТЭЙГЭЭР

ГАВАНА. Сьенфуэгос провинцида «Пасо Бонито» гэжэ гидрокомплексын томо барилга түлэг дундаа ябажа байна. 600 миллион кубометр уhа багтааха 4 өөрэм тогтоогдохонь. Эдэ өөрэмүүдэй ашаглалгада оруулагдахада, 27 мянган гектар талмайтай саахарай тростнигой, барайгарай, овощой плантациинуд уhалагдадаг болохо юм. Энээнhээ гадна Сьенфуэгос болон Санта-Клара провинциинуудай ажалшадай байрануудта уhан оруулагдаха.

Кубада өөрэмүүдые тогтоолго hүүлэй үедэ үргэнөөр ябуулагдана. Тиигэhэнэй ашаар уhалагдадаг газарай талмай 160 мянган гектарhаа 700 мянганда хүрэнхэй.

ЗАГАhАШАДАЙ АМЖАЛТА

ПХЕНЬЯН. КНДР-эй загаhашад 1978 оние ажалай шэнэ амжалтаар угтаба. Шэрүүн үбэлэй үдэр бүри загаhашад 20 тонно загаhа барижа, даабаринуудаа холо үлүүлэн дүүргэнэ.

Республикын загаhашад түсэбтэ долоон жэлэй үедэ ажалаа бүри эршэмтэйгээр ябуулжа, жэлэй туршада 3,5 миллион тонно продукци гүрэндэ тушааха зорилго табинхай.

СОЦИАЛИС МҮРЫСӨӨ ДЭЛГЭРҮҮЛНЭ

ХАНОЙ. 1978 ондо социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ тухай правительствын гаргаhан тогтоолые Вьетнамай ажалшад hайшаан дэмжэнэ. Арадай ажахые ашаг үрэтэйгөөр хүтэлбэрилхэ, продукциин шанар hайжаруулха, ажалай бүтээсэ улам дээшэлүүлхэ хэрэгтэ социалис мүрысөөн ехэ нүлөөтэй гээд энэ тогтоол дотор хэлэгдэнэ. Провинциинуудай болон түрүү кооперативуудай дүй дүршэлые үргэнөөр дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ социалис мүрысөөн гол hуури эзэлхэ юм.

АЛЮМИНИЙ УЛАМ ЕХЭЭР ГАРГАНА

БУДАПЕШТ. Байгша ондо ВНР-эй алюминиин промышленность пёдондонойхиhоо 22 процентээр ехэ продукци гаргаха юм.

Энэ жэлдэ ВНР 300 мянган тонно алюминиин руда Советскэ Союзда эльгээхэ. Венгриин Арадай Республика 80 миллион түхэригэй продукци аха дүү социалис оронуудта худалдахые хараална.

ЧЕХОСЛОВАКИИН КОМПОЗИТОРНУУДАЙ ХОЛБООН

ПРАГА. Чехословакиин Композиторнуудай холбоос эмхидхэхэ тусхай съезд худэлмэрсэ дүүргэбэ. Чехин ба Словакиин композиторнуудай эмхинүүдые нэгэдхэhэн энэ холбооной гэшүүд саашанхи зорилгонуудаа тодорхойлбо. Искусствын габьяата ажал ябуулагша Андрей Оченаш Чехословакиин Композиторнуудай холбооной правлениин түрүүлэгшээр hунгагдаа.

Телефон телеграф радио ХИЛЫН саанаhаа

Эфиопиин түлөөлэгтэ эмхиин мэдүүлгэ

ЖЕНЕВЭ. Эфиопиин гүрэнэй бэеэ дааhан байдалда зүрхүгээр Сомалиин эзэрхэг түримхэйгөөр добтолноhоо уламжалан, Африкын зүүн хушуунда сэрэгэй хёмороон боложо байhаар. Улаасхоорондын империализмын хүсэнүүдэй тухиралга, дэмжэлгээр Сомалиин эзэрхэг түримхэйшүүл нимэ ябуулга хэнэ гээд Эфиопиhоо ООН-ой Женевэдэхи отделениин дэргэдэ саг үргэлжэ байдаг түлөөлэлгэтэ эмхиин мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ. Эфиопи тушаа хэлэхэ болоо hаа, тэрэ ООН-ой ба Африкын нэгэдэлэй эмхиин уставуудай гол ёнонуудые хүтэлбэри болгон, газар дайдынгаа бүрин бүтэн байхын түлөө үргэнөөр тэмсэнэ.

Эфиопиин зэбсэгтэ хүсэнүүд, арадай милици болон үргэн ниитэ хүн зон Эхэ оронойнгоо национальна бэеэ дааhан байдалые сахин хамгаалха аргатай гээд мэдүүлгэ дотор тэмдэглэгдэнэ.

К. ВАЛЬДХАЙМАЙ ПРЕСС-КОНФЕРЕНЦИ

НЬЮ-ЙОРК. Түгшүүрилтэй байдалтай болоод байhан Дутын Зүүн зүгтэхи хёмороо зүришэлдөөе бүгэдэ ниитээрээ, бүрин хүсэдөөр саг дары гуримшуулха асуудалда дэлхэйн арад түмэн онсо анхаралаа хандуулха ёhотой гээд ООН-ной Генеральна секретарь К. Вальдхайм мэдүүлбэ. ООН-ной штаб-байшан соо үнгэргэгдэhэн пресс-конференци дээрэ үгэ хэлэхэдээ, сепаратна хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэжэ бэшэ, харин бүхы талануудай хабаадалгатай харилсаа холбоо тогтоohоной ашаар иимэ байдалhаа гаража болоно гээд тэрэ тэмдэглээ.

«Энэ асуудалые хоёр талын шиидхэхэ hэдэлгэ гаргажа байhан Дутын Зүүн зүгтэ ямар юумэнэй боложо байhые анхаралдаа абаха ёhотойбди. Хёмороо зүришэлдөөндэ хабаатай бүхы гүрэнүүд энээнние шиидхэлгэдэ шухала үүргэ дүүргэхэ зэргэтэй», — гэжэ ООН-ной Генеральна секретарь зааба. — Дутын Зүүн зүгтэхи байдалые гуримшуулгада ООН гол үүргэ дүүргэхэ ёhотой.

«Женевэдэ эбэй конференциие үнгэргэhэнэй ашаар лэ энэ райондо бата, үнэ зүб амгалан байдал hэргээгдэхэ байна» гэжэ тэрэ тэмдэглээ. Тиихэдэ Советскэ Союз болон США Женевэдэхи конференци дээрэ түрүүлэгшэнэрээр байха зэргэтэй.

Буу зэбсэгүүдые хуряалгын асуудалнуудта тогтохоодоо, ООН-ой Генеральна Ассамблейн болохоёо байгаа тусхай сесси зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хуряаха талаар ехэ удха шанартай байна гээд К. Вальдхайм мэдүүлбэ. Минин hанахада, тус асуудалые hайнаар шиидхэлгэдэ тэрэ горитой үүргэ дүүргэхэ ёhотой. «Түгэсхэлэй политическэ декларациие баталан абаха, ажал ябуулганууда программа зохёохо, эдэнние бэелүүлхэ харгы замуудые тодорхойлон хараалха гээшэ тусхай сессиин гол зорилго мүн», — гэжэ тэрэ мэдүүлээ.

Дай жүрөөдэгшэ

БРЮССЕЛЬ. НАТО-гай генеральна секретарь И. Лунс эндэ үгэ хэлэхэдээ, «хүйтэн дайе» жүрөөдэдэг, сэрэг дай үүдхэхэ гэжэ ородожо ябадаг байhанаа үшөө дахин баталба.

Баруун Европын зүүнэй «заналтаар» айлган hүрдөөхэ ябуулгадаа Лунс үнэн байжа, худал хуурмаг үгэнүүдые шашаба. Тиихэдээ тэрэ Советскэ Союз баруунай оронуудта аюул тохёолдуулна гэжэ мэдүүлээ.

США Баруун Европодо сэрэгүүдээ үргэдхэхэ ёhотой гэжэ НАТО-гай генеральна секретарь зааба. «Американ ядерна шүхэр» хадаа «зүүнэй зүгhөө хэгдэнэн заналтануудhаа» аршалан хамгаалха ориганса зүйл болоно гээд тэрэ найдуулаа.

Энээнтэй дашарамдуулан, США-да нейтронно буу зэбсэг бүтээжэ, Баруун Европодо тэрэнние байрлуулхаар зүбшөөхыень бүлэглэлэйнгөө союзнигуудые уряалhан байна.

(ТАСС).

ДЭЭРЭhЭЭ ЗААhАНАЙ ЁhООР

ПАРИЖ. Политическэ ба сэрэгэй комитедүүдэй ...шондо Израильтай сепаратна хөөрэлдөөнүүдээ дары түргөөр hэргээхын тула Каирай тусхай тушаалтад харгы замаа «арюудхажа» байна. Булимтаран ээмдэhэн газартаа түбхинэн hуурижаха гэhэн Тель-Авивай hанаашалганууд ые үсэгэлдэр ...хада элишэлэн бурушаажа байhан аад, Египедэй хэблэл январиин 25-да дуугай болоhон байна. Египедэй засагаархидhаа газетэнүүдтэ зохихо захиралтануд үгтөө гээд «Орор» газетын Каирта байдаг корреспондент мэдээсэнэ.

Мүнөө, «амгалан байдалда хөөрэлдөөнүүдые hэргээлгэдэ нүлөөлхэ» хэмжээнүүдые Египедэй абажа байхада, США болон Баруун Европоhоо тэрэнэй «түүхэтэ үүсхэлэй» урагшагүйдэлгэнүүдые харюулха арга олгоhон дипломатическа дэмжэлгэ» Садат хүлеэнэ гэжэ «Эко» газетэ тэмдэглэнэ.

НЮРГАНДАНЬ БЭШЭ, НЮУРТАНЬ ХЭЛЭ

Бэшэгүүд, бэшэгүүд... Элдэб бэшэгүүд байдаг.

Бэшэгүүд хэндэ зорюлагданаб? Дурлалсаһан хоёрой хоорондохи инаг дуранайнь зангилаа-бэшэгүүд... Тэдэ бэшэгүүд үндэр, һайхан мэдэрэлээр билтаран байдаг. Инаг дуранай бэшэгүүд хахасалгын хагсуу ута һүнние богонидхожо, уулзалгын арюухан үглөөнэй бадма сэсэг мэтээр үзэгдэдэг гээшэ.

Баатарлигаар унаһан өөрэгшэ хубүүнэй һүүлшын бэшэг. «Миниий энэ байлдаанда ами наһаяа хайрлангүй унаа һаамни, намайе коммунист гэжэ тоолохыетнай гуйнаб», — гэһэн гуйлта-бэшэг Эсэгэ ороное хамгаалгын Агууехэ дайнай үедэ баатарлигаар унаһан сэрэгшэдэй дотор хармаан соohоо али олон олдодог байгаа гээшэб. Тэдэнэр бүмбэрсэр дэлхэйн ерэдүйн наруул найханай түлөө, энэ юртэмсын хүн зоной зол жаргалай түлөө ами наһаяа хайрлангүй үгөө. Эхэ оронойнгоо амгалан байдалые хамгаалжа, Совет Армиин зэргэдэ алба хэжэ байһан сэрэгшэ хубүүдэй гурбалжан тамгатай бэшэгүүд, ажалай түрүүшүүл тухай хөөрэһэн омог дорюун рапорт-бэшэгүүд, хилэ гээшые мэдэдэггүй хани барисаанай бэшэгүүд...

Гэбэшье манай хөөрэлдөөн эдэ бэшэгүүд тухай бэшэл даа. Тоогүй олон бэшэгүүд соо нэрэгүй гу, али хуурмаг нэрэ табинхай бэшэгүүд дайралдадаг. Эгээл тэдэ бэшэгүүд тухай, тэдэнэй авторнууд тухай, хөөрэхэ хүсэлтэйбди. Нэрэгүй гу, али ондоогоор хэлэбэл, анонимна бэшэгүүд ехэнхи ушарта үнэн сэхэ хүниие хардаха гүрдэхын тула хоро шараар билтарһан байдаг. Бидэ хүниие заал һаа, шүүмжэлхэгүй һэнта гэнэ бэшэбди. Шүүмжэлэл нэрэгүй бэшэг хоёрой хоорондо айхабтар ехэ илгаа бии гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Ажал хэжэ байһан хүн алдуу эндүү гаргадаг гэжэ хэлсэдэг. Гансал ажалгүй хүн алдуу гаргадаггүй. Алдуу гаргаһан хүндэ совет эрхэтэн бүхэн тэрэнэй нюур, тушаал харангүй, алдууень заажа үгэхэ **эрхэтэйшье, уялгатайшье** гээшэ. Энэмнай социалис демократиин гол жама ёнонуудай нэгэн болоно. Коммунис парти болон үрэн түрэмнай шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлхэ гээшые улам саашадань хүгжөөхэ, тэрээндэ анхаралаа ходо хандуулжа байхаар һургадаг. Тиигэжэ хамтын хэрэг урагшаа ябадаг байна.

Харин анонимна бэшэг тад ондоо зорилготойгоор бэшэгдэдэг. Тэрэ ажалша хүнэй гү, али бүхэли коллективэй урма зоригые хуухалха, үймөө татаха, ябаган хоб-жэб дэлгэрүүлхэ, моральна хохидол ушаруулха болон бусад муу муухай һэдэлгэтэй байдаг.

Хэн анонимна бэшэг бэшэнэб? Хүсэд болбосороодүй, совет эрхэтэнэй үндэр нэрэ зэргэдэ хүрөөгүй хүн бэшэнэ. Совет эрхэтэн шуудсэхэ зантай, һанаһанаа хүнэй нюрганда бэшэ, нюурта хэлэдэг, олоной хэрэгэй түлөө оролдодог заншалтай. Юундэ тэрэ хүн өөрынгөө бэшэһэн бэшэг доро гараа табинагүйб? Нэгэдэхеэр, тэрэ өөроо тиимэшье сэхэ сэбэр хүн бэшэ. Хоёрдохёор, бэшэһэн юумэниинь бүлтадаа бэшэшье һаа, сэхэнхинь худал байдаг. Гурбадахяар, тэрэ аймхай һэн түлэ өөрынгөө бодото нюурые танюулангүй, хажуу тээһээнь хараад, хоротойхоноор минһэрэн байхые оролдодог.

Анонимна бэшэг бэшэһэн хүн имагтал хүнүүдтэ моральна хохидол ушаруулна бэшэ, харин гүрэн түрэдэ материальна хохидол ушаруулна. Тэрэнэй бэшэһэн худал дохёогой мүрөөр хэдэн хүнһөө бүридэһэн бүхэли комисси байгуулагдажа, гүрэнэй мүнгөөр командировко абаад, шалгахаяа ошоно. Хэды сэхэ саг миинтээр һалана гээшэб!

Шэнэ жэлэй урдахана би Яруунын аймагай «Победа» колхоз яаралтайгаар командировкодо ошоһон байгааб. Ошоогүйдэ аргагүй һэн. Юуб гэбэл, тэндэнээ юрэ бусын дохёо ерээ бшуу. Тэрээн соонь инигэжэ бэшээтэй байгаа. **«Манай Эгэтын-Адаг тосхондо архи гээшэ ехэ дэлгэрэнхэй. Үнгэрхэдөө, механизаторнууд МТМ-дээ архидажа байдаг.** Ямаршье хэмжээн абтадаггүй. МТМ-дэ худэлһэн зон үдэр болгон һогтуу ерэжэл байдаг, тиигээд үшоо гэртээ ерээд. шуурга татаха. Архияа ажалһаа үлүү һанадаг болоо гээшэ ха. Дуулахадам, намда мөнөөдэр мүнгэн үгы, харин Базартам байгаа ааб даа, үгышье һаа, нүгөө нүхэр Намхайда байха. Юрэдөө, ахатан Бадмажаб, Булад, Дамбинуудташье байха даа гэжэ хөөрэлдэжэ байха юм. Хүндэтэ Будамшуу, бишье өөрөө МТМ-дэ худэлдэгби. Архиһаа зүрхэ алдажа, ажалдаа ошохо дурамниш үгы боложо байнал даа. Һогтуугаар гэртээ ерээд, хэрэгтэ хэрэггүй юумэ хэлэхэ саг болоно. Шанга хэмжээ абаа һаань, тиигэжэ ажал дээрээ архи уужа байхаяа болихол һэн ха. Архи уугаагүй һаа, муу хүн болохош. Газетэдээ гаргажа, һони дуулгыт. **Бардуев».**

Сошордомо дохёо гү? Яаха аргагүй даа. Теэд заатагүй шалгаха хэрэгтэй. Хэдэн үдэрэй туршада МТМ шадар эрьелдэбэб. Эгээл тэрэ үедэ колхозой мүнгэн гаранхай, уудаг хүнэй уугаал һаа, уу гэмэ саг байгаа. Теэд юундэб даа, МТМ соошье, һууринай үйлсөөршье һогтуу хүниие харабагүйб. Тиигэжэ дээрэ хэлэгдэһэн бэшэгэй зарим баримтанууд буруу һүрэжэ эхилээ һэн. Удаалуулан, колхозой ахамад инженер В. Г. Галыновтай техникэ заһабарилга тухай хөөрэлдэхэ зуураа, үлэ мэдээшэ болон, нигэжэ асуубаб:

— Механизаторнуудай ажалай журам эбдэбэл, жэшээнь, архидабал, техникээ ямаршье шалтагаангүйгөөр миин байлгабал, хэмжээн абтадаг гү?

Юуб гэбэл, тэрэ бэшэг соо ямаршье хэмжээн абтадаггүй гэжэ байгаа бшуу.

— Абтадаг даа. Абангүй яахабибди. Зүгоор манай механизаторнууд ажалай журам ходо эбдэжэ байдаггүй. Эбдэһэн хүн шанга донгодолгоһоо эхилээд, 70—80 түхэриг хүрэтэр мүнгэн ялада унадаг, механизаторнуудай суглаан дээрэ хэһээгдэдэг байна, — гээд, хэлэһэнэйнгээ гэршэ болгожо, хэды хүнэй список харуулба. Энэшье баримтань үнэһэн тоборог болобо хэбэртэй. Тэрэ бэшэгэй түгэсхэлдэ Бардуев гэжэ гар табятай байгаа. Тиимэ һэн тула Бардуевые бэдэрэн алхалбаб. Үлзабабди. Үбгэрхэ тээшээ дүтэлжэ ябаһан хүн үрдамни зогсоно. Нютаг соогоо хүндэтэй механизаторнуудай нэгэн гэжэ хүнүүд намда хэлэһэн байгаа. Бага-бага городой һони хөөрэлдэһөөр, бэшэгтээ оробоб. Бадмажаб Бодиевич гайхахын ехээр гайхаба, гэлыхын ехээр гэлыбэ:

— Үгы бэд даа, хубүүн, хэшээгыш, хайрлыш. Миниишни үзэгшье мэдэхэ тэрэ тухайл. Һаһан соогоо нэгэшье бэшэг бэшэжэ үзөөгүй хүн гээшэлби.

Харюудань миниий гайхаха ээлжээн ерэбэ. Ядахадаа, тэрэ бэшэгыень гаргажа харуулбаб. Бардуев бүри ехээр гайхаба, тиигээд суттаа худэлдэг нүхэдөө дуудажа ерүүлбэ. Мүн тэдэнь гайхалсаба, худал бэшэг гэжэ элирүүлээд, ехээр дураа гутажа байһанаа мэдүүлбэд. Тиигэжэ нютагтаа хүндэтэй үнинэй механизатор Бадмажаб Бодиевич Бардуевай нэрэ доро хороод, нэгэ хүн худал, хуурмаг бэшэг бэшээ, ондоогоор хэлэбэл, тэрэ бэшэгэй автор болгожо, Бардуевыс хардаһан болоно бшуу даа.

Анонимна бэшэг бэшэжэ, хүниие хардаһан хүн ямар зэмэ амсадаг юм гэжэ Улаан-Удын Советскэ районой дотоодын хэрэгүүдэй таһагай начальниг-һаа асуубаб. Тэрэ иимэ харюу үгэһэн байна:

— РСФСР-эй Уголовно кодексын 130-дахи статьягай ehоор харюусаха.

Хуурмаг бэшэг бэшэгшэдые хуулиин урда зогсоохыш тула нэн түрүүн тэрэниие балшыса бариха хэрэгтэй. Теэд гар, тамгагүй бэшэгые яажа тодорхойлхо бэлэй? Тодорхойлдог лэ байнал даа — хүнэй бэшэхэ маягаар, гарайнь хээгээр, бэшэгэйнь удхаар. Зарим «шуран» хүйхэрнүүд үхибүүдтээ, танилнуудтаа бэшүүлээд, яажашье һаань, баригдахагүйс оролдодог. Тиигэжэ тэдэнэр өөрынгөө хэрэгтэ ондоо хуу баадуулна. Тиимэ яажа элирүүлх соонь хэн тухай. хай хэлэгдэнэб, т тануудаарнь һүүлдэнь лаблан т дог арга байха.

Юундэ анонимна хүн зондо «х Юундэб гэхэдэ, гүүд тодорхой бар рэнээ үндэһэлэн бэшэ, харин хоohо һаа, тодорхойлон хоб-жэбһээ эхитэн. хөөр, анонимна б баримтанууд нэг хэгдэнэн алдуус тагдадаг гээд гү, ехээр һүжэргэн, о нихаар, үнэншэх болгожорхидог. Т тула тэдэ бэшэгү дээ худал байдаг Удын Советскэ р тоодын хэрэгүүдэй орохон анонимна дые хараб. Тэдэ соо хүршэнэрөө зарим эмхи зу гэмнэһэн бэшэгү Теэд тэдэнь бул

Хүнэй нюрганд харин нюуртань х даха зоригтой бо тын хатар — хат анонимна бэшэг бэшэ!

Д. БАЛЬЖИНИ

ТОЛИ

АЖАБАЙДАЛАЙМНАЙ ЗАНШАЛ

РЕПОРТАЖ

Үнгэрһэн субботодо ЛВРЗ-гэй соёлой ордон соо үшөө нэгэ совет бүлэ мүндэлбэ. Соцгородогто ажаһуугшад — Мария Сабашникова, Юрий Лысенко гэгшэд хуби заяагаа нэгэдүүлээ.

ЛВРЗ-гэй соёлой ордоной худэлмэрилэгшэд хэдэн жэлэй урда Соцгородогто ажаһуудаг залуушуулай гэр бүлэ болоходонь урижа, совет ёһо гуримаар гэрлэлгын һайндэр үнгэргэдэг болоһон юм.

...Удын 12 саг. Лентэ, шаарнуудаар ба хоёр бэһэлигээр шэмэглэгдэһэн хүнгэн машиные зугаа наада гаргагшадай хубсаһануудые үмдэһэн уран һайханай бүлгэмдэ хабаадагшад үнгэ бүриин лентэнүүдые татанхай үгтаба. Машинашье ордоной хэрэлсыдэ дүтэлэн тогтожо, урин дулаанаар миһэрһэн инаг хоёр гаража сэбэ. Басаганай сагаан гоё платиин үнгэ, улаан баглаа сэсэг, нүхэдэйнь баяраар гэрэлтэһэн нюдэд...

Ордоной фойе соо хүгжэм зэдэлнэ. Марина, Юрий, тэдэнэй нүхэд, түрэлхидые һургуулиин наһа хүсөөгүй үхибүүд, шог зугаа гаргагшад үгтаба. Тэдэнэй зугаа гаргагшадай нэгэн шүлэглэһэн мүрнүүдтэй үгөөр хандажа, «Таанад, хуби заяагаа нилүүлжэ, аза жаргалтай ажаһуухаяа баталхынгаа урда туршалгануудые дабан гараха ёһотойт. Мүнөө таанадайнгаа бэлиг шадабариие харахамнай!» — гэжэ хэлэбэ. Ордоной хоёрдохи дабхарта гарабабди. Тэндэ хюрөөдэхэ модон, ута хюрөө бэлэн байна. «Бэе бэеэ хэрэгтэ хэрэггүй юумэнһээ «хюрөөдэггүй» байхынтнай тула энэ модо тайрахыетнай гуйнабди», — гэжэ эмхидхэгшэ залуушуулда хандаба. Тиигэжэ хурса хюрөөгэй шэнгэн абяан гарашаба. Инаг хоёр модо тайража байна. Энэ үедэ сугларһан зоной дунда энеэлдээн, шог эугаа гарана. Марина Юра хоёр тэдэниие тойрожо зогсоһон хүнүүдэй альга ташалтан доро модо тайраба. Удаань тайраһан модонойнь хибэдэһэн багахан мэшөөг соо суглуулагдажа хэгдээд, «энээхэн мэшээг та хоёрой ажаһуудалай зүйл болоһые гэршэлэг» гэһэн үгэнүүдтэйгээр барюулагдаба.

Эмхидхэгшэ Маринада хандажа, «иигээд лэ эхэ болохош. Эхэ болохо гээшэ эхэнэр хүнэй жаргал юм. Мүнөө шиний шадабари шалгахамнай. Энэ кукла орёожорхиш», — гээд, шэнэ даабари үгэбэ. Басаганда өөрынь ба хүбүүнэй эхэ туһална. Тинхэдэ энэ үедэ Юрадэшье даабари үгтөө. Тэрэ багахан стул дархалаа. Марина, Юра эдэ даабариннуудыень бэрхэ һайнаар, түргэн дүүргэбэ. Удаань Марина Юра хоёр хаа юм, — гээд, дэмжэн харюусахадань:

— Би орохо гэһэн аад. зоной олоһоо түбэгшөөжэ хүлеэбэб. Байтараа сүлөөтэй болоходонь орохоб даа, — гэжэ найдангяар хэлэбэ.

Совхозой директор ахамад бухгалтер хоёрые нигэжэ магтахыень шэхэнэйнгээ үзүүртэ халта дуулахадаа: «Энэ ажахын экономико һүүлэй жэлнүүдтэ бэхижэжэ, хүн зониншье баяртай ха юм», гэжэ доторoо бодомжолоод, улад зоноор уулзабаб, ажал хэрэгүүдэрнь танилсабаб.

Зүгөөр үнэндөө, эрид хубилалтануудай болоһон юумэ үгы байба. Үнгэрэгшэ зунай таг гасуурһаа боложо, ороohо тарыан, үбһэ ногооншье багаар абтаһан, мүн адууһа малайнь ашаг шэмэ мүртэй нэмээшьегүй байһаниинь эзэнрбэ. Асуужа абаһан баримтануудаа улам батадхахын тула бухгалтеридэнь орожо, обоо хүбөө дансаа саарһануудыень онгилхолэг. Тиигэжэ хамтын хэрэг урагшаа ябадаг байна.

Харин анонимна бэшэг тад ондоо зорилготойгоор бэшэгдэдэг. Тэрэ ажалша хүнэй гү, али бүхэли коллективэй урма зоригые хуухалха, үймөө татаха, ябаган хоб-жэб дэлгэрүүлхэ, моральна хохидол ушаруулха болон бусад муу муухай һэдэлгэтэй байдаг.

Хэн анонимна бэшэг бэшэнэб? Хүсэд болбосороодүй, совет эрхэтэнэй үндэр нэрэ зэргэдэ хүрөөгүй хүн бэшэнэ. Совет эрхэтэн шуудсэхэ зантай, һанаһанаа хүнэй нюрганда бэшэ, нюурта хэлэдэг, олоной хэрэгэй түлөө оролдодог заншалтай. Юундэ тэрэ хүн өөрынгөө бэшэһэн бэшэг доро гараа табинагүйб? Нэгэдэхеэр, тэрэ өөроо тиимэшье сэхэ сэбэр хүн бэшэ. Хоёрдохёор, бэшэһэн юумэниинь бүлтадаа бэшэшье һаа, сэхэнхинь худал байдаг. Гурбадахяар, тэрэ аймхай һэн түлэ өөрынгөө бодото нюурые танюулангүй, хажуу тээһээнь хараад, хоротойхоноор минһэрэн байхые оролдодог.

Анонимна бэшэг бэшэнэн хүн имагтал хүнүүдтэ моральна хохидол ушаруулна бэшэ, харин гүрэн түрэдэ материальна хохидол ушаруулна. Тэрэнэй бэшэһэн худал дохёогой мүрөөр хэдэн хүнһөө бүридэһэн бүхэли комисси байгуулагдажа, гүрэнэй мүнгөөр командировко абаад, шалгахаяа ошоно. Хэды сэхэ саг миинтээр һалана гээшэб!

Шэнэ жэлэй урдахана би Яруунын аймагай «Победа» колхоз яаралтайгаар командировкодо ошоһон байгааб. Ошоогүйдэ аргагүй һэн. Юуб гэбэл, тэндэнээ юрэ бусын дохёо ерээ бшуу. Тэрээн соонь инигэжэ бэшээтэй байгаа. **«Манай Эгэтын-Адаг тосхондо архи гээшэ ехэ дэлгэрэнхэй. Үнгэрхэдөө, механизаторнууд МТМ-дээ архидажа байдаг.** Ямаршье хэмжээн абтадаггүй. МТМ-дэ худэлһэн зон үдэр болгон һогтуу ерэжэл байдаг, тиигээд үшоо гэртээ ерээд. шуурга татаха. Архияа ажалһаа үлүү һанадаг болоо гээшэ ха. Дуулахадам, намда мөнөөдэр мүнгэн үгы, харин Базартам байгаа ааб даа, үгышье һаа, нүгөө нүхэр Намхайда байха. Юрэдөө, ахатан Бадмажаб, Булад, Дамбинуудташье байха даа гэжэ хөөрэлдэжэ байха юм. Хүндэтэ Будамшуу, бишье өөрөө МТМ-дэ худэлдэгби. Архиһаа зүрхэ алдажа, ажалдаа ошохо дурамниш үгы боложо байнал даа. Һогтуугаар гэртээ ерээд, хэрэгтэ хэрэггүй юумэ хэлэхэ саг болоно. Шанга хэмжээ абаа һаань, тиигэжэ ажал дээрээ архи уужа байхаяа болихол һэн ха. Архи уугаагүй һаа, муу хүн болохош. Газетэдээ гаргажа, һони дуулгыт. **Бардуев».**

Сошордомо дохёо гү? Яаха аргагүй даа. Теэд заатагүй шалгаха хэрэгтэй. Хэдэн үдэрэй туршада МТМ шадар эрьелдэбэб. Эгээл тэрэ үедэ колхозой мүнгэн гаранхай, уудаг хүнэй уугаал һаа, уу гэмэ саг байгаа. Теэд юундэб даа, МТМ соошье, һууринай үйлсөөршье һогтуу хүниие харабагүйб. Тиигэжэ дээрэ хэлэгдэһэн бэшэгэй зарим баримтанууд буруу һүрэжэ эхилээ һэн. Удаалуулан, колхозой ахамад инженер В. Г. Галыновтай техникэ заһабарилга тухай хөөрэлдэхэ зуураа, үлэ мэдээшэ болон, нигэжэ асуубаб:

— Механизаторнуудай ажалай журам эбдэбэл, жэшээнь, архидабал, техникээ ямаршье шалтагаангүйгөөр миин байлгабал, хэмжээн абтадаг гү?

Юуб гэбэл, тэрэ бэшэг соо ямаршье хэмжээн абтадаггүй гэжэ байгаа бшуу.

— Абтадаг даа. Абангүй яахабибди. Зүгоор манай механизаторнууд ажалай журам ходо эбдэжэ байдаггүй. Эбдэһэн хүн шанга донгодолгоһоо эхилээд, 70—80 түхэриг хүрэтэр мүнгэн ялада унадаг, механизаторнуудай суглаан дээрэ хэһээгдэдэг байна, — гээд, хэлэһэнэйнгээ гэршэ болгожо, хэды хүнэй список харуулба. Энэшье баримтань үнэһэн тоборог болобо хэбэртэй. Тэрэ бэшэгэй түгэсхэлдэ Бардуев гэжэ гар табятай байгаа. Тиимэ һэн тула Бардуевые бэдэрэн алхалбаб. Үлзабабди. Үбгэрхэ тээшээ дүтэлжэ ябаһан хүн үрдамни зогсоно. Нютаг соогоо хүндэтэй механизаторнуудай нэгэн гэжэ хүнүүд намда хэлэһэн байгаа. Бага-бага городой һони хөөрэлдэһөөр, бэшэгтээ оробоб. Бадмажаб Бодиевич гайхахын ехээр гайхаба, гэлыхын ехээр гэлыбэ:

— Үгы бэд даа, хубүүн, хэшээгыш, хайрлыш. Миниишни үзэгшье мэдэхэ тэрэ тухайл. Һаһан соогоо нэгэшье бэшэг бэшэжэ үзөөгүй хүн гээшэлби.

Харюудань миниий гайхаха ээлжээн ерэбэ. Ядахадаа, тэрэ бэшэгыень гаргажа харуулбаб. Бардуев бүри ехээр гайхаба, тиигээд суттаа худэлдэг нүхэдөө дуудажа ерүүлбэ. Мүн тэдэнь гайхалсаба, худал бэшэг гэжэ элирүүлээд, ехээр дураа гутажа байһанаа мэдүүлбэд. Тиигэжэ нютагтаа хүндэтэй үнинэй механизатор Бадмажаб Бодиевич Бардуевай нэрэ доро хороод, нэгэ хүн худал, хуурмаг бэшэг бэшээ, ондоогоор хэлэбэл, тэрэ бэшэгэй автор болгожо, Бардуевыс хардаһан болоно бшуу даа.

Анонимна бэшэг бэшэжэ, хүниие хардаһан хүн ямар зэмэ амсадаг юм гэжэ Улаан-Удын Советскэ районой дотоодын хэрэгүүдэй таһагай начальниг-һаа асуубаб. Тэрэ иимэ харюу үгэһэн байна:

— РСФСР-эй Уголовно кодексын 130-дахи статьягай ehоор харюусаха.

Хуурмаг бэшэг бэшэгшэдые хуулиин урда зогсоохыш тула нэн түрүүн тэрэниие балшыса бариха хэрэгтэй. Теэд гар, тамгагүй бэшэгые яажа тодорхойлхо бэлэй? Тодорхойлдог лэ байнал даа — хүнэй бэшэхэ маягаар, гарайнь хээгээр, бэшэгэйнь удхаар. Зарим «шуран» хүйхэрнүүд үхибүүдтээ, танилнуудтаа бэшүүлээд, яажашье һаань, баригдахагүйс оролдодог. Тиигэжэ

Семен ДАН
РСФСР-эй М. Горькийн н
Гүрэнэй шангай
(Яхадай

Эмэ хандагайн

Эгтээ юумэ шангаар нэрээд,
Эмэ хандагай гансата унажа,
Мэнэ хогоосон байдал тогтоод,
Мэлнгүүн нюдэнэйнгөө хүхэржэ байхада,
Туруухана аараа газарай түбэрсэ нэшэн,
Тугалайнгаа саашаа тэрьедэн холодохые
Сохисоо зогсоожо эхилһэн зүрхөөрөө
Соносожо үрдеэд лэ үлөөл һэн...

«Тэрьелэ, хайрата бишыхан үримни,
Тэрьелэ дайсадһаа шадахыса түргөөр!
Ами наһаараа шамаяа абарааб —
Ами табяадшье хэбтэхэдээ абархалби.

Маһайлдаһаар хүрэжэ ойромни ерээд.
Магардаан хутагаяа хуйһаань һугалжа.
Сабхинингаа түриндэ шударһан бэеэрээ,
Сагтаа арһыем үбшэжэ эхилэг —
Тэдэнэр тиигэжэ нилээн нобшорхо,
Тэрьелжэ үрдеэрэй, хайрата үримни!..»

Эгээл һүүлшынгээ аминай таһархада
Энхэрэн ябааша түрэһэн үримни
Хабатай, хүсэтэй, һахагар эбэртэй,
Хадын зэргэ хандагай болошоод,
Хүбшын оёорой суурятан доһолтор,
Хүнхинэсэ буухирна гэжэ һаналай.

Ц. ДОНДОГОЙ бур

ШОГ

Филипп Б

НОХОЙ БА ҮБ

Аарадаг буугаа баряад,
Агнахаа үбгэн шиндээ.
Хүхюу эзэеэ хараад,
Хотошо нохоннь һэгшээ.
Бараади үбгэн һамгандаа
Бардам янзаар бабарба:
—Бариниш энэ зольбые!
Баһа дахахань намайе...
Хотошо нохой баригдангүй,
Холуур халяад тэрьелээ.
Үбгэн сухалдаа тэсэнгүй
Үлдэбэ, намнаба нохойгоо...
Буртаг бүтүү тайгаа соо
Бурган баабгай бодоод,
Аарадаг буутай үбгые
Алан бажуухаар зогсоо.
Үхэлөө ур
Үбгэнэй з
Гар, хүлы
Гарһаа бу
Үбгэнэй з
Үнөөхи но
Аабагар то
Абан эдин
Бурган ба
Буртаг соо
Бүхэтэр м
Бүдүүн бэ

Муушье һа
Мунхагшье

Зондо «буянтай» зонхилогшод

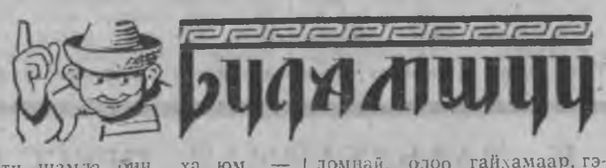

Ямаршье нютагта улад зонойнгоо дунда хүндэтэй, маргаалтай хүнүүд олон байдаг гээшэ. Илангаяа ажалдаа шалгаржа, амжалга түйлагшадые гү, али зоной аша туһада һайн һайхан юумэ үүсхэгшэдые хэ-ээдэшье мартангүй, алдаг сууень дээрэ үргэжэ, сэдьхэлэйнгээ гүн соohоо магтаалан үгэнүүдые хэлэжэ байдаг заншал бии. Тээмэндэ албанайнгаа хэрэгээр Хэжэнгын аймагай «50 лет Октября» совхоздо хүрэжэ ерэхэдэмнай, энэ ажахын конторой үүдэндэ арбаад шахуу хүн сугларанхай, элдэб эсын юумэн тухай ярилдажа, ехэ хүхюутэй энеэлдэжэ байба. Энээндэншье балай һэжэг түрөөгүй. Хүнүүд уулзахадаа хөөрэлдэдэг, хүхидэг ааб даа.

Хэрэлсы дээрэ обооржо байгшадай нэгэн ехэл баяртайгаар:

— Гынденбал Сандитович ахамад бухгалтер Ирина Бабасовна хоёр яагаа һайн хүнүүд гээшэб! Хэрэгтэй болоһон лэ сагта үгоод лэ байдаг даа. Үлүү юумэ асууншьегүй хэрэгыемни бүтэгээл, — гэхэдэнь, хажуудахи нүхэрынь тодожо абаад:

— Үгөө гү? Хэдые бэшүүлээд абаабши? — Ши шадахад хүнши даа. Хэлэтэй аматай, одоол дипломатэдэггүй» байхынтнай тула энэ модо тайрахыетнай гуйнабди», — гэжэ эмхидхэгшэ залуушуулда хандаба. Тиигэжэ хурса хюрөөгэй шэнгэн абяан гарашаба. Инаг хоёр модо тайража байна. Энэ үедэ сугларһан зоной дунда энеэлдээн, шог эугаа гарана. Марина Юра хоёр тэдэниие тойрожо зогсоһон хүнүүдэй альга ташалтан доро модо тайраба. Удаань тайраһан модонойнь хибэдэһэн багахан мэшөөг соо суглуулагдажа хэгдээд, «энээхэн мэшээг та хоёрой ажаһуудалай зүйл болоһые гэршэлэг» гэһэн үгэнүүдтэйгээр барюулагдаба.

Эмхидхэгшэ Маринада хандажа, «иигээд лэ эхэ болохош. Эхэ болохо гээшэ эхэнэр хүнэй жаргал юм. Мүнөө шиний шадабари шалгахамнай. Энэ кукла орёожорхиш», — гээд, шэнэ даабари үгэбэ. Басаганда өөрынь ба хүбүүнэй эхэ туһална. Тинхэдэ энэ үедэ Юрадэшье даабари үгтөө. Тэрэ багахан стул дархалаа. Марина, Юра эдэ даабариннуудыень бэрхэ һайнаар, түргэн дүүргэбэ. Удаань Марина Юра хоёр домнай, одоо гайхамаар, гэлымээр юумэн ушарбал даа. Тусхайлхада, совхоздоо ехэ үри шэритэй болошоһон хүнүүдэй нэрэ обог дансаар дүүрэн бэшээтэй байба бшуу. Иража харахадамнай, совхозой экономист Леонид Журавский 2300 түхэриг, хонишон Дугдама Бадмаева аяар 2.478 түхэриг, тинхэдэ Валерий Манхоев 1796 түхэриг үритэй байба. Эдэнэр үри шэриеэ мүнөөшье болотор бусаажа түлөөгүй байна.

Дүрюу зуураан дансыень улам уудалан ирахада, бүришье гайхалтай баримтанууд дайралдаба. Мүнөөдэрэй байдалаар совхоздо хюмһананшье зэргын ажал хэдэггүй, ори һэгүй үгы болоһон гэхэ гү, али гаража ошоһон аяар 32 хүн бүхы дээрээ 31.437 түхэриг үри шэритэй, бусааха тэхэрюулхэньшье мэдэгдэнэгүй. Эгээл ехээр үритэгшэдые нэрлэбэл, А. Подшибякин гэгшэ 12.339 түхэриг 90 мүнгэ, Д. Гомбоев 1.832 түхэриг, У. Сараева 1.416 түхэриг, П. Андриевский 1.401 түхэриг совхозой кассада оруулха ёһотой байба. Дурсагдаһан эдэ үри шэритэйшүүлэй абаһан эдиһэн мүнгые бусаалгуулха талаар ямар юумэн хэгдэдэг ааб гэжэ һонирхоходо, онсо эрилтэ табигдаагүй, табигдахашье хэбэргүй. Бүхыдөө энэ совхоздо һангай мүнгэ зөөри үбэршэлһэнэй, үри шэридэ ороһоной гү, али адууһа малай олоор гарзалһанһаа уламжалан, аяар 57 мянган түхэриг хиидэ хосороод байна.

Эдэ тоо, баримтануудые хаража, шэнжэлжэ байхадаа, тэрэл конторой хэрэлсы дээрэ болоһон хүхюун эугаа, хөөрөлдөөе эжэлүүдгүй һанаандаа оруулбабди...

Үнгэрһэн жэлэй туршада энэ ажахы 800 мянга гаран түхэриг гарзада ороohоо. Иимэ ехэ гарзатан байбашье, совхозойнгоо кассаһаа мүнгэ дура зоргоороо хубаахадаа, эдэнэр юу бодомжолдог бэйгаа хаб? Хэтэрхэдээ, заримшуулай мэхэдэ оробошье, үриие тэхэрюулхын тула сүүдэй зургаанда дуулгахаяа оролдодогүй байһаниинь гэмшэлтэй. Яахаб даа, энээн тушаа хэмжээ абаха зургаанууд Хэжэнгын аймагта бин байгаа бээ гэжэ найдаад, харюуень хүлеэхэ болонобди.

ОНЬЬОН ҮГЭНҮҮД

Эрдэм бэлиг хэшээлээр
олдодог,
Энхэ жаргал тэмсэлээр
олдодог.
Алмаз шулуун
жэбэрдэгтүй,
Ажалша хүн
үншэрдэггүй.
Буруу һанаатай хүнэй
досоо
Бүр шабар,
Һайхан һанаатай хүнэй
досоо
Һара, наран.
Ленэ мүрэнэй уһан
һайхан,
Ленин багшын һургаал
һайхан.
Ажалай зэргээр
Алдар соло.
Һураһан хүн толон соо
ябаха,
Һураагүй хүн манан
соо ябаха.

(Арадай аман зохёолһоо).

Сагай үлэмжи

Нэгэ сэлмэжэ, нэгэ бүрхэжэ байха. Хойто аймагуудаар болон Байгал шадарай хойто нютагуудаар бага зэргэ саһан орохо. Һулаханаар һалхилха, 17—22 градус хүйтэн байха. Хойто аймагуудаар 23—28, Хойто Муяын дабаан шадар 28—33, Байгал шадарай урда нютагуудаар 10—15, Улаан-Удэ хотодо 19—21 градус хүйтэн байха.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. КПСС-эй обкомдо, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Советдэ, облсовпрофто ба ВЛКСМ-эй ЦК-да. «Хараалһанаа бэлүүлхэ» — суглуулбари.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Партийна комитедүүдэй пленумууд дээрэ» — суглуулбари. «Далижуулха» — —Л. Мартыновагай репортаж. (Түгэсхэлынь 3-дахи хуудаһанда).

Гурбадахи хуудаһанда. Республикын кооператорнуудай суглаан дээрэһээ тоосоон. Хилын саанаһаа абтаһан мэдээсэлнүүд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. Субботын үдэрэй хуудаһан. Нютаг нютагай һонин.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 7.55 — Дамжуулгын программа. 8.00— «Время». 8.55 — Гимнастика. 8.50 — «Шадамар гарнууд». 9.20 — «Танда, түрэлхидтэ!». 9.50 — «Үглөөнэй почто» — хүгжэмтэ дамжуулга.

Улаан-Удэ. 10.20 — Ахамад классайхида — «Уг залгашад». 10.50 — «Ералаш» — үхибүүдэй Бүхэсоюзна шог зугаата киножурнал. 11.00 — «Сэлэнгэ» — киножурнал (буряадаар).

«Орбита». 11.50 — «Арадай аялганууд». 12.05 — «Элүүр энхэ байлга». 12.50 — Онтохон. «Огонь, вода ... и медные трубы» — уран һайханай фильм. 14.35 — «Хүн. Газар долхэй. Замбуулин». 15.20 — «Ан амитадай аймаг». 16.20 — Совет Армиин 60 жэлэй ойдо. «Красная площадь» — уран һайханай дэхи серн). 1 һонин. 17.40 — «Гадаадын 18.25 — 20.00 — «Хоккей. ЦСК Совет — «Спортло 22.15 — «Ш дуулана» — Шэнэ һон

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. ЛЕНИНА, 35, редактор—2-54-54, приёмная — 2-54-93, зам. редактора—2-68-08, зам. редактора — 2-62-62, отв. секретарь — 2-50-52, секретариат—2-66-76, отделы: партийной жизни — 2-60-91, пропаганды —2-56-23, промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства — 2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта — 2-69-58, культуры и школ — 2-60-21, информации — 2-34-05, переводов — 2-54-93, писем и селькоров— 2-67-81, корректорская—2-35-95, машинное бюро —2-57-63, фотолаборатория —2-33-61, отдел объявлений — 2-65-54.

Типография управления из дательств, полиграфии и кн говли Совета Министров Бу

Н-04331. Зак

Редактор Р. Б. ГА